VERKIEZINGS MANIFEST 1971

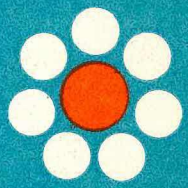

BIBLIOTHECA ACADEMIAE GRONINGANAE

GPV

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

UITGAVE GEREFORMEERD POLITIEK VERBOND

BALANS VAN NEDERLAND 1971

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

VAN VRIJHEID NAAR BANDELOOSHEID

Het is dit jaar een kwart eeuw geleden dat de Nederlanders, na vijf jaren van bloedige nazi-tirannie, voor het eerst weer in vrijheid mochten stemmen.
In die periode, die sindsdien verliep, hebben zich enorme veranderingen voltrokken. Ons geschonden land bloeide weer op. Welvaart verving armoede. Wetenschap en techniek gingen met reuzenschreden vooruit. De sociale wetgeving werd sterk uitgebreid.
Tegelijk echter openbaren zich vooral de laatste jaren in onze samenleving steeds sterker de verschijnselen van een geestelijk verval- en verrottingsproces dat het ergste doet vrezen voor de toekomst van land en volk.
In Amsterdam, 's lands hoofdstad, is het zover gekomen, dat geen koninginnedag meer gevierd kan worden op de Dam. Een kleine, revolutionaire minderheid weet dit door terreur en intimidatie te verhinderen. Verleden jaar werd door deze revolutionairen op 30 april de Nederlandse vlag op de Dam in het openbaar verbrand.
Er is 'n snel toenemend gezagsverval. Straatrellen, het „kraken" van woonhuizen en andere gebouwen, onwettige acties van allerlei aard zijn aan de orde van de dag.
Radicale slooparbeid wordt verricht op zedelijk gebied, meermalen met medewerking van de overheid, die subsidies geeft, zelfs voor pornografische produkten en voor de NVSH, welke laatste organisatie bovendien van minister Klompé radio- en televisiezendtijd ontving.
Deze voorbeelden zouden met vele te vermeerderen zijn. Ieder kent ze. Nationale symbolen en tradities worden in ons land door een provocerende minderheid verguisd, de christelijke zede bespot en vervangen door nihilisme op zedelijk gebied, elk gezag ontkend en systematisch aangevallen, de nationale defensie geleidelijk verder afgebroken en van slagvaardigheid beroofd.

Welk lot wacht ons volk?

De drie samenwerkende christendemocratische partijen — KVP, ARP en CHU — maken al lang niet meer duidelijk en onverschrokken front tegen dit alles. Zij laten zich maar al te zeer de marsrichting voorschrijven door de partijen van links en door hun eigen radicale vleugels.
Het kabinet-De Jong, dat ook wel goede dingen deed, heeft zich op deze punten even zwak getoond als de partijen waarop het steunt. De minister-president bleek „begrip" te hebben voor kabouters en woningkrakers, pacifisten en anarchisten. We eten ons de dood aan „begrip" voor de revolutie die volk en staat dreigt te verteren.
Een natie kan sterven, zelfs zonder oorlog en terwijl de welvaart nog een tijdlang voortduurt. De Nederlandse staat en natie zijn eenmaal geboren uit een ontzaglijke worsteling voor geloof en vrijheid. Zij zullen ten onder gaan, wanneer ze zoals Groen van Prinsterer eenmaal waarschuwend schreef, „door eigen verbastering het levensrecht verbeuren".
Elders in de westelijke wereld ziet men soortgelijke verschijnselen, al schijnt

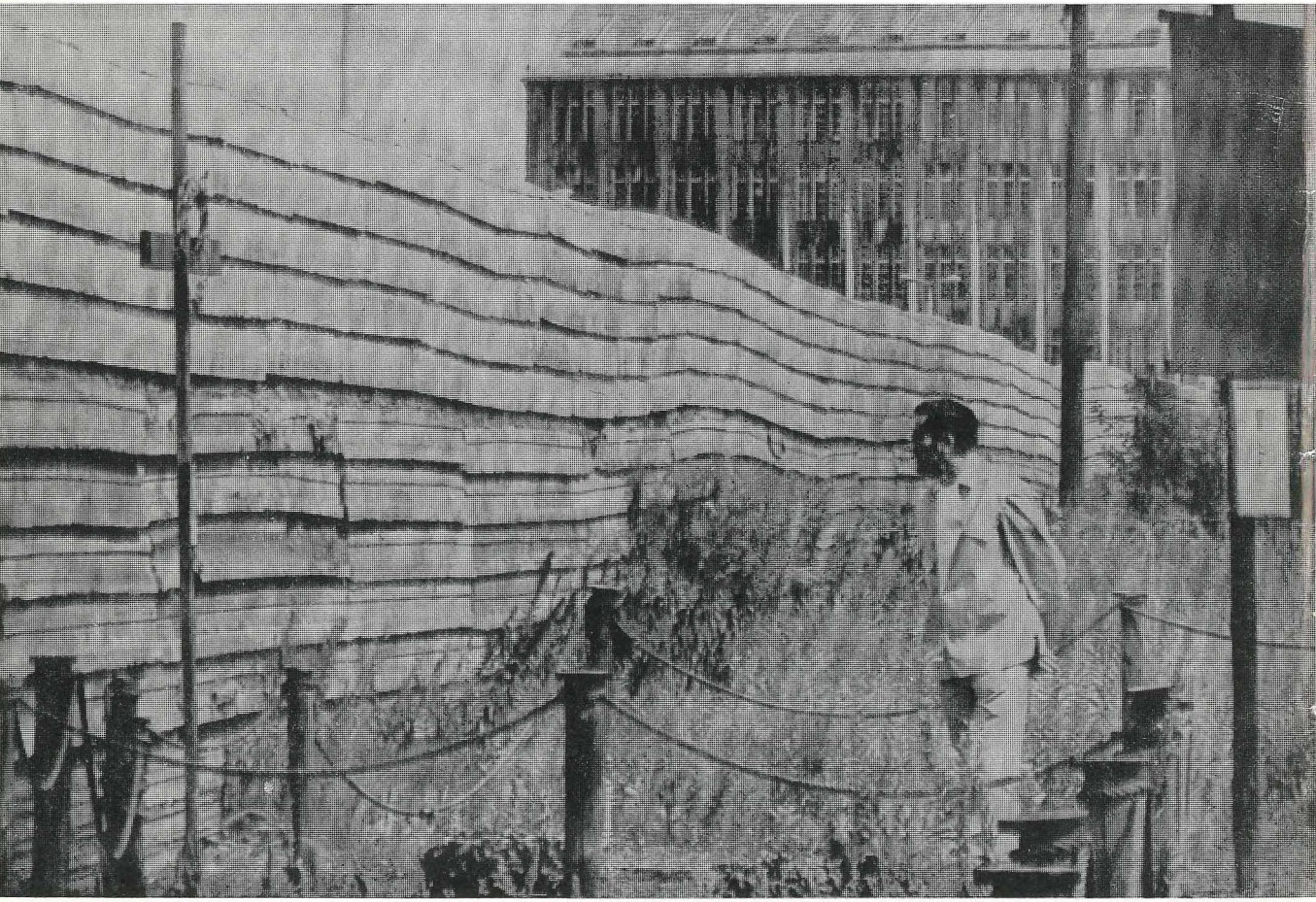

De Berlijnse Muur: scheiding tussen Oost en West . . . .

Nederland erg zijn best te doen om als koploper op te treden in deze stormloop naar de afgrond. Hierbij komt nog, dat kleinere en minder machtige naties zich ook minder kunnen veroorloven, eer de ineenstorting komt.

Communistische slooparbeid

Door de toenemende geestelijke en morele leegheid wordt het gevaar uit het oosten dubbel dreigend.
Het wereldcommunisme heeft een ideaal dat honderden miljoenen tot fanatieke bezieling brengt. Het is echter een demonisch ideaal. Die demonie blijkt niet allereerst uit het ginds heersende economische en politieke systeem — hoewel we ook dit hartgrondig verwerpen — maar bovenal uit de felle haat tegen elke vorm van bijbels christendom, dat zich niet als werktuig in dienst van het communisme laat gebruiken.
De moedige Roemeense predikant ds. R. Wurmbrand bracht veertien jaren in communistische gevangenissen door. Hij onderging alle denkbare lichamelijke en geestelijke folteringen. Na zijn vrijlating en uitwijking naar het Westen heeft hij niet afgelaten de wereld dringend te waarschuwen.
Onthutsend waren zijn beëdigde verklaringen voor een commissie van het Amerikaanse Congres, zowel over de wijze waarop de communisten op eigen terrein de evangeliepredikers, zich niet laten inkapselen, de mond snoeren, alsook de wijze waarop het communisme internationale organen op kerkelijk gebied infiltreert en aan zijn doeleinden ondergeschikt maakt. Hoewel ds. Wurmbrand ook enkele malen ons land bezocht heeft, toonden de Nederlandse publiciteitsmedia weinig belangstelling voor zijn ervaringen. Pasten ze niet in het beeld dat men het Nederlandse volk omtrent het communisme bezig was voor te spiegelen?
De feiten spreken duidelijke taal. Ook communistische leiders doen dat menigmaal. Ladislaw Abraham, secretaris van het Slowaakse communistische partijbureau, verklaarde in juni 1970 dat het marxisme en de godsdienst onverenigbare tegenstellingen zijn en dat een marxist daarom anti-godsdienstig moet zijn. Wie niet voortdurend het bewijs kan leveren dat hij de communistische atheïstische ideologie kent en aanvaardt, krijgt geen mogelijkheid voor studie of vorming die geschikt maakt voor hogere maatschappelijke functies en wordt dom gehouden. Gelovigen die om vrijheid vragen van godsdienstig belijden en voor de opvoeding van hun kinderen, worden samen met allen die om geestelijke en persoonlijke vrijheid vragen, vervolgd en vaak gearresteerd.
Daarom durven zij nog maar weinig te vragen of te zeggen. Contacten met westelijke landen worden hun meestal onmogelijk gemaakt.

De vrijheid wordt gesmoord

De heersende klasse heeft de z.g. destalinisatie weer ongedaan gemaakt, omdat zij een sfeer van koude oorlog nodig heeft om haar macht te handhaven. Zij doet dit door in de Russische publiciteitsorganen voortdurend met felle woorden aanvallen te doen op de z.g. imperialisten, fascisten, kapitalisten, revisionisten

en zionisten die verzameld zijn in de westelijke wereld waarin ook wij wonen, en die een bedreiging voor het ware socialisme van de Sowjet-staat vormen. Deze heersende klasse stelt politieke vervolgingen in, niet alleen tegen gelovigen die godsdienstvrijheid willen, maar ook tegen alle mensen die enigszins vrijheidslievende meningen laten blijken, tegen minderheidsgroepen die gelijke rechten vragen en hun nationale gewoonten willen behouden en tegen joden die het recht verdedigen om naar Israël te mogen vertrekken.
Intellectuelen en schrijvers met opvattingen die afwijken van de ideologie van de heersende klasse wordt het werken onmogelijk gemaakt. Zij worden vervolgd, gearresteerd door de staatsveiligheidsdienst en na openbare geheime processen veroordeeld tot de gevangenis of tot jarenlang verblijf in dwangarbeiderskampen. Of zij worden krankzinnig verklaard en in psychiatrische klinieken opgesloten. Door dreigementen in de pers en door inschakeling van spionnen, geheime afluisterapparaten enz. houdt de staatsveiligheidspolitie allen in de greep van haar vrees.
De politieke dooi is voorbij in Moskou. Stalins naam wordt weer met ere genoemd. De buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie is een keiharde machtspolitiek in dienst van het onveranderd gebleven einddoel: de communistische wereldoverheersing. Eerst bemerkte Hongarije dit; later heeft Tsjechoslowakije ondervonden wat een vazal van de Sowjet-Unie te wachten staat, wanneer getracht wordt het communisme te „vermenselijken".
Moskou ziet zijn dag naderen, ook wat het Westen betreft.
Terecht zei prof. dr. L. de Jong verleden jaar in zijn zeer bekend geworden rede voor de Nederlandse Vereniging van Ex-politieke gevangenen:
„Wie volgt, wat er dag in dag uit in Rusland wordt geschreven, of over de radio wordt gezegd, die weet, dat men zich daar verheugt in de symptomen van masochistische verwarring die zich in ons deel van de wereld voordoen en dat men die symptomen ziet als welkome aankondiging, dat de oude profetieën alsnog vervuld zullen worden en het niet-communistische deel van de wereld te gronde zal gaan aan zijn eigen tegenstellingen om dan plaats te maken voor een (rijk) dat zijn autocratisch centrum zal hebben in Moskou of Peking".

Rode machtsontplooiing

Het is onjuist, te beweren dat de Sowjetmacht vandaag weer even groot is als in de tijd van Stalin. Zij is in werkelijkheid veel groter geworden. Dadelijk na de val van Chroestsjow is de Sowjet-Unie weer begonnen haar militaire macht verder te versterken. Van een „voorsprong" van Amerika op de Sowjet-Unie op het gebied van de bewapening is nu nauwelijks of geen sprake meer. De Sowjetregering liet de indrukwekkende SS9-raketten bouwen, stuurt raketten en andere wapens naar Egypte en Noord-Vietnam en breidde haar duikbootvloot op ongekende manier uit. Zij imponeert de volken door de Sowjet-vlootstrijdkrachten, waarvoor zij steunpunten in Afrika verwierf, op alle wereldzeeën te vertonen. In april 1970 hield de Sowjet-marine volgens één enkel wereldomvattend oefenplan gelijktijdig manoeuvres op elf zeeën in de wereld.

NIET VLUCHTEN MAAR VECHTEN

Indien ooit, dan is er thans reden om alarm te slaan, ook wat de positie van Nederland betreft. In een wereldsituatie waarin het agressieve antichristendom een steeds sterkere bedreiging vormt worden in ons land door een provocerende minderheid de geestelijke en zedelijke grondslagen van ons volksleven ondergraven en de defensie afgebroken.
Wie het goed meent met land en volk, zal niet mogen vluchten in het neutralisme, maar in woord en daad moeten getuigen tegen dit kwaad.
In de Tweede Kamer vecht onze vertegenwoordiger, de heer P. Jongeling, reeds jaren voor een waarlijk christelijk en nationaal regeringsbeleid, voor een vaste koers die in overeenstemming is met Gods Woord, voor de uitvoering van een regeringsprogram dat de aandacht van de natie op belangrijker dingen richt dan alleen maar op brood en spelen.
Wij begeren de vorming van een kabinet dat ondubbelzinnig stelling neemt tegen anarchie en wetteloosheid op het publieke erf, zonder daarbij de geestelijke vrijheid aan te tasten.
Mee door het voorbeeld en de aansporing van de overheid moet de aandacht van het volk gericht worden op positieve zaken die de bescherming en verdere ontwikkeling van ons land beogen.
De regering moet tonen dat zij zich nederig afhankelijk weet van God almachtig, die gekend wordt uit het evangelie en aan Wiens hulp alles gelegen is. Een overheid die zó haar plicht als dienares van God kent en erkent staat sterk tegen de nihilistische revolutie die ons van binnenuit en tegen het tot de tanden gewapende atheïstische communisme dat ons vooral van buitenaf bedreigt.

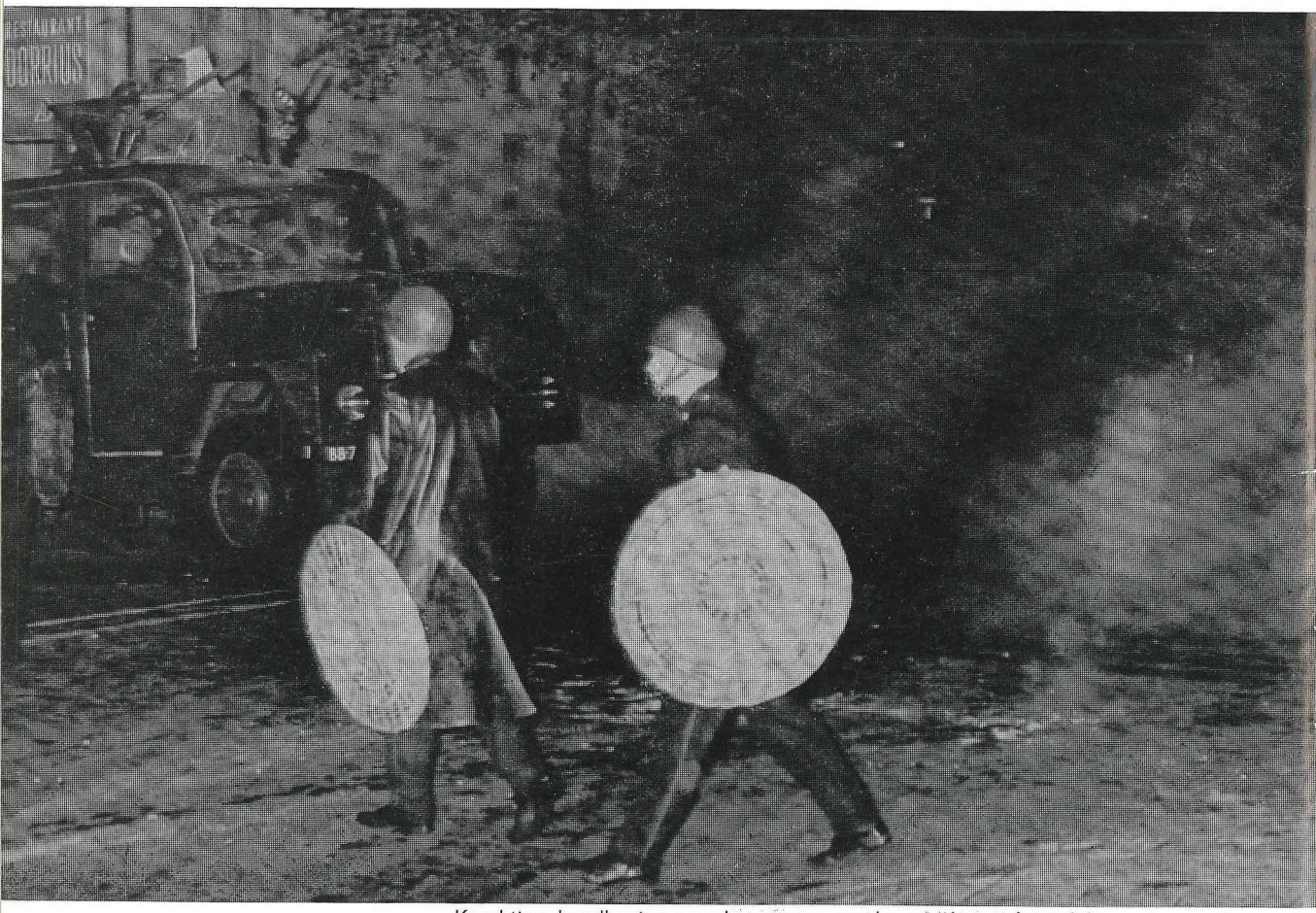

Krachtige handhaving van het gezag en de openbare christelijke zede, zonder concessies aan de revolutionaire tijdgeest.

1. KRACHTIGE HANDHAVING VAN HET GEZAG

Een samenleving die geen gezag kent gaat te gronde. Het wapen van de „burgerlijke ongehoorzaamheid" is als instrument in de politieke strijd dan ook onaanvaardbaar. De regering moet eerbiediging van haar gezag en wetten eisen en die desnoods met geweld afdwingen. Er is in ons land een grote vrijheid om verandering van wetten en structuren na te streven langs de parlementaire weg. Personen en groepen, die met schending van orde of wet hun doelstellingen trachten te bereiken, moeten met krachtige hand tot de orde worden geroepen. Ook wanneer het gaat om z.g. „ludieke actes".
Nu de bandeloosheid door sommige groepen tot systeem wordt verheven, moet de regering zonodig de wetgeving aanpassen om krachtiger optreden mogelijk te maken. Onderzocht dient te worden of in bepaalde gevallen wettelijk vastgelegde minimum-straffen moeten worden ingevoerd ten einde te verzekeren dat wetschenders er niet te gemakkelijk afkomen.
Ruimere bevoegdheden voor 'n effectieve organisatie van de politie zijn noodzakelijk om op te treden tegen georganiseerde guerrilla en geweldoefening van anarchistische elementen.
Uitbreiding, grondiger scholing en betere salariëring van het geüniformeerde politiepersoneel zijn een dringende noodzaak om alle burgers duidelijk te maken dat de overheid in staat is de openbare orde te handhaven en de goedwillenden te beschermen. De politie moet er van verzekerd kunnen zijn dat zij bij de uitoefening van haar taak de morele steun van de politiek-verantwoordelijke gezagsdragers heeft. Uitbreiding van de politie is te meer noodzakelijk, omdat momenteel in ons land een aanzienlijk percentage vergrijpen en misdaden onopgehelderd en onbestraft blijft.
Bij de bestraffing van misdadigers zal de overheid het vergeldingsbeginsel niet op de achtergrond mogen laten dringen door overwegingen van humanitaire aard. Daarom zal de overheid ook wederinvoering van de uiterste straf voor moordenaars serieus moeten overwegen.
Bovenal is van belang, dat de regering er tegenover de burgers openlijk van getuigt, op welke gronden zij de eerbiediging van haar gezag mag verlangen. Zij heeft van Godswege de roeping de goede voortgang van de samenleving te bevorderen. Daarom mag zij het haar voor dit doel door God verleende gezag niet te grabbel gooien. En daarom zijn ook de onderdanen verplicht dit gezag te gehoorzamen. Een te slap optredende overheid en een paar bandeloze groepen tussen de bevolking kunnen de doodsteek voor een gezonde ontwikkeling van de samenleving zijn.

2. HANDHAVING VAN DE OPENBARE CHRISTELIJKE ZEDE

De regering dient krachtig weerstand te bieden aan diegenen die de hoge roeping van mens en samenleving willen opofferen aan luxe en genot.
Die krachtige weerstand wordt bij de grote christen-democratische partijen niet meer gevonden. Hoezeer ze op dit punt zijn veranderd blijkt duidelijk wanneer we de huidige verkiezingsprograms van deze partijen leggen naast die van vroeger.

Numeriek mogen deze grote christelijke partijen zeer sterk vertegenwoordigd zijn in het kabinet-De Jong, zij hebben nagelaten op het kabinetsbeleid een christelijk stempel te drukken en doen welbewust steeds meer concessies aan de revolutionaire tijdgeest.

Wat niet meer wordt gezegd

Nog in 1937 zei de Nederlandse regering in de Troonrede het volgende:
Te midden van de geestelijke verwarring in de wereld, waaraan ook ons volk niet geheel ontkomt, is steeds dringender de eis, dat in de wetgeving en bestuur vóór alles Gods wet tot opperste richtsnoer wordt genomen. In zijn algemeen karakter zal het regeringsbeleid het kenmerk dragen van een doelbewust streven naar beveiliging en versteviging van de positief chrstelijke grondslagen onzer samenleving. Aldus zal er een beleid kunnen worden gevoerd dat — met vermijding van toespitsing van tegenstellingen — ook door zijn innerlijke redelijkheid instemming vordert.
Het karakter van dit beleid zal tot uiting komen met name in werkdadige zorg voor een gezonde ontplooiing van het huwelijks- en gezinsleven, bescherming van de publieke eerbaarheid, onthouding door de overheid van aanmoediging van alles wat tot ontheiliging van de wekelijkse rustdag aanleiding geeft, en krachtige handhaving van het gezag.
In de latere periodes, dus na 1945, heeft dit goede geluid nimmermeer in enig regeringsstuk geklonken, omdat de drie christen-democratische partijen zich steeds meer aanpasten aan een neutralistisch staatsbeleid, dat de hoogste vorm van democratie heet te zijn.
De Troonrede van 15 september 1970 begon als volgt:
In onze vernieuwende maatschappij verschuiven normen snel. Daarbij treden spanningen op tussen behoud en vernieuwing, die echter nimmer zullen mogen leiden tot het prijsgeven van fundamentele waarden.
In die situatie is verdraagzaamheid jegens elkaar van groot belang. Het verlangen om mee te werken aan de ontwikkeling van de maatschappij vereist bereidheid tot samenwerken en tot respecteren van de opvattingen van anderen. De regering draagt daarbij een eigen verantwoordelijkheid. Zij zal dan ook voortgaan met de moeilijke opgave om de wetgeving aan te passen aan de zich wijzigende levensopvattingen, zoals het verlangen naar meer vrijheid en meer democratische beïnvloeding.
Het zijn woorden die veelszins uitmunten in vaagheid, maar die wel duidelijk maken dat de regeringspolitiek zal worden aangepast aan verschuivende normen. Uit de praktijk van de wetgeving blijkt dit ook telkens weer zonneklaar.
Wij menen dat deze aanpassingspolitiek veelszins in strijd is met Gods universele wet en daarom schadelijk voor het Nederlandse volk.

De roeping van de overheid hierbij

Om enkele concrete punten te noemen: wij menen dat de regering in overeenstemming met de grondslagen van een christelijke samenleving het huwelijk dient te beschermen door een wetgeving, die lichtvaardige echtscheidingen tegengaat. De rechter zal dan ook steeds zichzelf hebben te overtuigen van de deugdelijkheid van gronden die voor echtscheiding worden aangevoerd.
Het ligt niet op de weg van de Nederlandse regering, een politiek te voeren, die gericht is op afremming van de bevolkingsgroei. Er is in ons land nog steeds een tekort aan handen, gezien het grote aantal buitenlandse arbeidskrachten. Kinderen gaan de vergrijzing van een volk tegen en kunnen bouwen aan de toekomst waarmee de gehele natie gebaat is. Wij zijn dan ook tegen een zodanige manipulatie met kinderbijslag en/of kinderaftrek, dat op de grote gezinnen een verzwaring van financiële lasten gelegd wordt.
Het is niet de roeping van de regering beroepsarbeid van met name de jonge gehuwde vrouw te stimuleren door extra gunstige belastingheffing of door subsidiëring van crèches. De voornaamste taak van een moeder met jonge kinderen ligt in haar gezin en de overheid hoort ook dat milieu te beschermen tegen de eisen van de economische produktie. Weduwen met kinderen en alleenstaande moeders zullen de nodige hulp moeten krijgen om hun kinderen te onderhouden. Voorlichting over en verstrekking van middelen tot geboortebeperking dienen noch door de overheid, noch door de ziekenfondsen bekostigd te worden, maar geheel voor de verantwoordelijkheid van betrokkenen te blijven. De gemeenten behoren de bevoegdheid te behouden om verkoop van de anti-conceptiva buiten besloten ruimten te verbieden; zelfs is het wenselijk via wetswijziging deze verkoop te beperken tot apothekers en consultatiebureaus, terwijl aan de reclame voor deze middelen beperkingen worden opgelegd.
Onder geen beding mag de abortus provocatus worden geaccepteerd, tenzij als middel om de bevolkingsgroei te beperken, hetzij om individueel „ongewenste" geboorten te voorkomen. Alleen wanneer het medisch onmogelijk is het leven van moeder en kind te behouden, mag ongeboren menselijk leven worden opgeofferd. Tegen abortus provocatus door medici op andere gronden dient evenzeer te worden opgetreden als tegen abortus provocatus door medisch onbevoegden. De overheid heeft hier de roeping het zwakkere (het ongeboren kind) tegen het sterkere (de moeder) te beschermen. Blijft zij op dit punt in gebreke, dan worden de fundamenten van de rechtsstaat ondergraven.
Het beste middel om het ongehuwde moederschap vandaag tegen te gaan is te bevorderen dat het publieke klimaat minder op sex wordt gericht. Om van dit laatste de noodzaak te erkennen behoeft niet te worden afgegaan op tradities van vorige generaties, maar is het voldoende het woord in herinnering te roepen van Christus die verklaarde dat ieder die een vrouw aanziet om haar te begeren in zijn hart reeds echtbreuk met haar heeft gepleegd. Daarom moet de losheid van zeden als een verkeerd voorbeeld uit het openbare leven worden teruggedrongen en dient de wetgeving ter bestrijding van misdrijven tegen de zeden onverkort te worden gehandhaafd en metterdaad toegepast. Indien wettelijke for-

muleringen (als „aanstotelijk voor de eerbaarheid") door de praktijk zijn uitgehold zal de wetgever moeten zoeken naar meer concrete maatstaven.
Ook dient strikt de hand te worden gehouden aan de thans geldende bepalingen tegen z.g. geestverruimende en verdovende middelen. Het gebruik van deze drugs werkt de demoralisering en het asociale gedrag in de hand, om nog te zwijgen van de gevaren voor de gezondheid. Gevolg is het ontvluchten van de realiteit, het dikwijls zich onttrekken aan de maatschappelijke roeping en het zich opsluiten in een z.g. subcultuur. Op de door de overheid bekostigde scholen voor voortgezet onderwijs dient in de leerplannen kennis te worden opgenomen van de maatschappelijke en lichamelijke gevolgen van het gebruik van verdovende middelen, van alcohol (mede met het oog op het verkeer) en van tabak.
De regering zal meer dan tot dusver gebruik moeten maken van haar bevoegdheid krachtens de Omroepwet, om sancties toe te passen op uitzendingen die gevaar opleveren voor de veiligheid van de staat, de openbare orde of de goede zeden.
Het toezicht op openbare film- en toneelvoorstellingen dient eerder te worden verscherpt dan te worden afgebroken.
De overheid moet door inachtneming van de zondagsrust in haar diensten een voorbeeld zijn voor het volk. Zij zal nationaal en op EEG-niveau moeten ijveren voor beperking van de zondagsarbeid in het bedrijfsleven en met name dat technologisch speurwerk moeten aanmoedigen, dat gericht is op het ontwerpen van machines die afgesteld zijn op regelmatige onderbreking van de werkweek door een rustdag. Ook hier mogen de eisen van de economische produktie niet de overhand hebben op de handhaving van Gods universele wet, die tot heil is van heel de natie, speciaal door een gelijktijdig met het gehele gezin genoten rustdag.

3. GRONDWETS-HERZIENING IN NEDERLANDSE ZIN

In de komende regeringsperiode zal het kabinet de meest ingrijpende herziening van onze grondwet sinds 1848 aan de Kamers voorstellen. Als wij letten op de „Proeve van een nieuwe grondwet" die enige jaren geleden is verschenen bestaat er grote kans dat er nauwelijks een artikel van onze tegenwoordige grondwet blijft staan.
Het is daarom voor de vrijheid en de veiligheid van de samenleving van veel belang om goed op te letten wat van onze kamerleden wel en niet wordt gevraagd om aan te nemen.
Wij menen dat een goede herziening van onze huidige grondwet reeds lang nodig is, en dan wel zo, dat daarin wordt geschreven dat de Koning aan God onderworpen is en in overeenstemming met zijn eed van ambtsaanvaarding als een goed staatshoofd uitvoering geeft aan Gods universele wet, die in het gebod van de liefde tot God en de naaste door Christus is bekend gemaakt. Wij achten daarom de methode van de Proeve verwerpelijk, als die zelfs de eed van ambtsaanvaarding van de Koning uit de Grondwet wil verwijderen.
Wij erkennen de vrijheid van ieders geestelijke overtuiging zonder enige reserve,

maar verwerpen een redactionele gelijkstelling van de vrijheid van godsdienst met de vrijheid van niet-godsdienstige levensovertuigingen, aangezien dit geheel verschillende zaken zijn.
Een rechtvaardige afkoopregeling van de verplichtingen van de staat jegens de kerken is noodzakelijk. Daarbij dient op uitvoerbare wijze rekening te worden gehouden met de inflatie, die heeft plaatsgevonden. Maar we verwerpen het denkbeeld van een permanente subsidiëring van kerken en van genootschappen op grondslag van niet-godsdienstige levensovertuigingen, omdat deze onmogelijk takken van staatsdienst kunnen zijn.
We willen dat het oppertoezicht dat de Koningin uitoefent over de regering, wordt verduidelijkt doordat aan haar recht om wetsontwerpen die door de ministers zijn voorgesteld en door de Kamers aangenomen, al of niet goed te keuren, een meer reële inhoud wordt gegeven, die de vrijheid van de burgers beschermt. Daarvoor willen we, dat de grote lijnen van het regeringsbeleid door de Koning, daartoe bijgestaan door een toetsingsraad, worden getoetst aan de grondwet.
Voor onze grondwet is een driedeling de meest wenselijke: een hoofdstuk over de Koning, een hoofdstuk over de ministers (waarin die regeringsbevoegdheden zijn vermeld, waarbij in de ogen van het volk de ministeriële werkzaamheid zeer naar voren springt) en een hoofdstuk over de Staten-Generaal.
Wij achten deze indeling beter overeenkomen met de werkelijkheid dan de verouderde tweedeling van de tegenwoordige grondwet, waarbij enerzijds een hoofdstuk voor de Koning met zijn ministers is ingeruimd en anderzijds een hoofdstuk voor de Staten-Generaal. Maar wij achten deze verouderde tweedeling altijd nog beter dan het stelsel van de „Proeve", waar deze indeling niet wordt gemaakt, maar een samengaan van de regering en de Staten-Generaal naar voren springt. Wij zien hierin een bevordering van een nog verder gaande verkeerde ontwikkeling, waarbij ministers en leden van de partijfracties steeds meer achter de schermen gaan overleggen, zodat de kiezer niet meer weet wat er gebeurt en ten slotte voor een muur van politieke partijmensen komt te staan, die samen de dienst uitmaken.
Gebroken dient te worden met de gewoonte dat het kabinet reeds aan de vooravond van de Tweede-Kamerverkiezingen aftreedt. Als regel behoeft een kabinet zijn ontslag slechts aan te bieden als er een onoplosbaar conflict met de meerderheid van de Kamer blijkt. Ter wille van de duidelijkheid voor de kiezer moet hierbij de norm gelden „wie breekt, betaalt", d.w.z. dat in ieder geval een deel van de Kamermeerderheid die het kabinet tot ontslag noopte, de vertrouwensbasis vormt waarop een nieuw kabinet kan steunen. Maar ook het tegenwoordige stelsel van kabinetsformatie is beter dan een methode, waarbij de Tweede Kamer een minister-president aanwijst, of waarbij de kiezers dit zouden doen. Want zo'n keuze door de kiezers zou in werkelijkheid een schijnkeuze zijn uit een voordracht die door de partijorganen is vastgesteld en die tekort doet aan het hoge gezag van onze Koningin en aan het onpartijdige en samenbindende ele-

ment dat in de tegenwoordige wijze van benoemen door de Koningin wordt gevonden.
De evenredige vertegenwoordiging bij de Kamerverkiezingen, dient ongerept gehandhaafd te blijven, zonder districten en zonder kiesdrempel. Daarbij is een verbetering van de verdeling van de restzetels gewenst, zodat iets van het stelsel van de grootste overschotten wordt gemengd met het stelsel van de grootste gemiddelden.
Het zou als een schrijnend onrecht worden ervaren als men bepaalde minderheden van de volksvertegenwoordiging uitsluit, vooral in een volk als het onze, dat slechts uit minderheden is samengesteld. De indruk zou worden gevestigd dat de kieswet de hoogste orde is die regering en volk moeten dienen, en waarvoor gezondmakende volksinvloed moet wijken.
Wij willen handhaving en waarborg van de geestelijke en persoonlijke vrijheden die thans reeds als grondrechten in onze grondwet worden gevonden. Maar we willen geen demonstratieve vermelding in de grondwet van bepalingen die voor één met name genoemde bevolkingsgroep gelden. Dus geen vermelding van een recht van staking, medezeggenschap e.d. die in de gewone wetgeving worden geregeld. Deze vermelding in de grondwet is overbodig en verwarrend, omdat onze staatsregeling uitgaat van de gelijkheid van allen voor de wet en zeker niet van een ontwikkeling in de richting van een klassestaat, die aan de sociale verbondenheid zou tekort doen.

4. EEN BETERE DEFENSIE

De bescherming van gezin, kerk en maatschappij tegen politieke of militaire druk van vijandige machten behoort niet minder tot de zedelijke plichten van de regering dan de bescherming van dit leven door zeeweringen en milieubescherming. Er zullen dan ook bij de vorming van het nieuwe kabinet deugdelijke afspraken moeten worden gemaakt over de gelden die voor onze defensie zullen worden afgezonderd. Gezien de eisen van een doeltreffende verdediging verdient het aanbeveling onze defensie-inspanningen de eerstkomende jaren vast te leggen op een percentage van ons nationale inkomen. Aangezien het thans voor dit doel bestede bedrag (3,6 pct.) beslist te laag is, zal in elk geval eerst het defensiebudget moeten worden verruimd tot een percentage tussen de 4 en 4½%.
Een krachtig defensie-apparaat is alleen mogelijk wanneer regelmatig en in voldoende mate modern materiaal wordt aangeschaft. De hiervoor benodigde investeringen moeten gemiddeld minstens een kwart van het defensiebudget uitmaken. Regering en volk zullen moeten beseffen dat deze uitgaven door hun bijzondere aard zich niet lenen voor afwegen tegen andere vaak aantrekkelijker verlangens. Ze vormen als het ware de verzekeringspremie om al het andere te kunnen realiseren en in stand te houden.
De regering zal krachtig moeten optreden tegen sabotage, niet alleen in materiële zin maar ook in de vorm van ondermijning van het moreel door propaganda van bepaalde politieke partijen en organisaties, waarvoor zij binnen de krijgs-

Dringend noodzakelijk dat de paraatheid, mobiliteit en geoefendheid van onze krijgsmacht verbeterd worden.

macht geen ruimte mag geven. Tegenover propaganda van deze aard zal de regering er de nadruk op moeten leggen, dat zij die deel uitmaken van de krijgsmacht een eervolle taak vervullen in de samenleving. Zulk een positieve houding van de regering zal bevorderen dat jongelui met goede capaciteiten het volgen van een officiersopleiding ernstig gaan overwegen. Voor het hogere beroepskader van leger, vloot en luchtmacht zijn bekwame krachten nodig. Een goede sfeer binnen de krijgsmacht zal ook een efficiënt gebruik van geld en materieel ten goede komen.
Het is dringend noodzakelijk dat in de komende jaren de paraatheid, mobiliteit en geoefendheid van onze krijgsmacht verbeterd worden, opdat we metterdaad in staat zullen zijn de taak te vervullen die ons in NAVO-verband is toevertrouwd.
Voor dit doel zijn thans zes volwaardige Nederlandse brigades een vereiste.
Bij het opheffen van de materiële tekortkomingen verdient de luchtafweer de hoogste prioriteit. Verdere afbrokkeling van onze marine moet worden tegengegaan en ook de luchtmacht zal in haar uitrusting bij de tijd moeten blijven. Waar kostenbesparing kan worden bereikt door bij aanschaf van materieel samen te werken met bondgenoten zal dit niet mogen worden nagelaten.
Tegenover hen die uit pacifistische of semi-pacifistische oogmerken onze defensie willen verminderen, zal de regering moeten staande houden dat een slechte defensie het oorlogsgevaar en de kans op aantasting van onze vrijheid alleen maar vergroot. Paraatheid en mobiliteit zijn eerste vereisten voor de strategie van „crisesbeheersing".
De instandhouding van een effectief conventioneel defensie-apparaat vormt de beste bijdrage tot voorkoming van het gebruik van kernwapens, welk gebruik in geval van uiterste noodzaak wij niet principieel ongeoorloofd durven noemen.
Vorming van een Westeuropese kernmacht wijzen wij af, omdat dit afbreuk zou doen aan de Atlantische verbondenheid en de weg vrijmaakt voor een Europese avonturenpolitiek.
De regering zal zch krachtig moeten verzetten tegen algehele terugtrekking van Amerikaanse troepen uit West-Europa. Aan de op zichzelf gerechtvaardigde wens van Amerikanen tot vermindering van hun aandeel in de Westeuropese defensie moet worden tegemoetgekomen door evenredige extra inspanning van Westeuropese landen.
De voorziening in de behoefte aan militaire oefenterreinen zal zo goed mogelijk moeten worden ingepast in het regeringsbeleid ten aanzien van de landbouw en de natuurbescherming.
Modernisering van de onderlinge verhoudingen en het tuchtrecht binnen de krijgsmacht verdient op zichzelf toejuiching, mits het gezag en de discipline daardoor niet worden ondermijnd.
Ter beklemtoning van het nationaal karakter van onze krijgsmacht verdient handhaving van de dienstplicht de voorkeur boven een beroeps- of vrijwilligersleger.

De regering zal er wel op moeten toezien dat alle dienstplichtigen zich binnen de krijgsmacht zo goed mogelijk kunnen ontplooien en niet in ledigheid of zinloze bezigheden vervallen. De maatschappelijke nadelen van de vervulling van de militaire dienst, in vergelijking met de voordelen voor anderen die afgekeurd of vrijgesteld worden, zullen zo goed mogelijk moeten worden opgevangen. De regering zal niet mogen toegeven aan de drang om op veel ruimere basis dan tot dusver gewetensbezwaren te erkennen en met name de propaganda voor dienstweigering binnen de kring van de krijgsmacht niet mogen tolereren.
De regering behoort alsnog te voldoen aan de gerechtvaardigde verlangens van de oud-militairen van het voormalige Kon. Ned. Ind. leger tot uitbetaling van hun soldij over de jaren doorgebracht in Japanse krijgsgevangenschap.
Naast de militaire verdediging zal ook de beveiliging van burgers en samenleving tegen de gevolgen van oorlogsgeweld de volle aandacht van de regering moeten hebben. Een goede en openhartige voorlichting van overheidswege zal in dezen veel nut kunnen doen.

5. BUITENLANDS BELEID NAAR BIJBELSE NORMEN

Nederland mag niet zwijgen over de verdrukking der christenen

Het lot van de christenen in Oost-Europa verontrust ons. Wij willen dat de wereldopinie, die zich over deze zaak nauwelijks druk maakt, wakker wordt geschud. De Nederlandse regering dient de Oosteuropese landen voor het forum der Verenigde Naties openlijk aan te klagen. Zij moet zich daarbij in de eerste plaats beroepen op de leer van Christus, die zegt „de keizer te geven wat des keizers is, maar aan God wat God toekomt".
De tijd dat deze zaak het beste was gediend met diplomatie achter de schermen is voorbij. De onderdrukte christenen zelf brengen met grote risico's voor hun personen hun lot in de openbaarheid. Overigens behoeft deze vervolging ons niet te verwonderen, daar het communisme een anti-christelijke ideologie is die de totale mens voor zich opeist en geen enkele afwijking toelaat.
Wij juichen de totstandkoming toe van een verdrag waarbij de rechten van iedereen op vrijheid van godsdienstig belijden en vrijheid van onderwijs en opvoeding, voor zover deze met de godsdienst samenhangen, uitdrukkelijk worden erkend, mits in zulk een verdrag zekeringen worden ingebouwd dat het geen dode letter blijft.
Bij de bilaterale contacten die de regering met de Sowjet-Unie heeft, zal zij er vanuit moeten gaan dat de einddoelstelling van dit land blijft: de wereldtriomf van haar ideologie. Internationale ontspanning kan daarom alleen worden nagestreefd vanuit een positie van kracht. Eenzijdige concessies, zoals de erkenning van de door de Sowjet-Unie in stand gehouden D.D.R., doen hieraan afbreuk.
Akkoorden van onze regering met door communisten geregeerde staten in Oost-Europa en elders moeten beperkt blijven tot zuivere handelsverdragen, dus geen culturele overeenkomsten die de indruk wekken dat onze regering geen onoverkomenlijke bezwaren heeft tegen een regeringsstelsel dat geen vrijheid van godsdienst en van godsdienstige opvoeding toelaat.

Het Atlantisch bondgenootschap

De Nederlandse regering moet haar lidmaatschap van de NAVO onverkort handhaven.
Hoeveel detail-kritiek men ook kan uitoefenen op de binnen- en buitenlandse politiek van de belangrijkste NAVO-partner Amerika, deze kritiek is onbelangrijk, indien men die vergelijkt met de bezwaren die tegen de communistische tegenstander moeten worden uitgebracht. De kritiek die velen in ons land zo gretig willen uitbrengen op de Verenigde Staten gaat daarom buiten alle werkelijke verhoudingen. Zulke kritiek moet beperkt blijven tot kwesties waar een duidelijke en grove schending van Gods wetten blijkt.
De NAVO is allereerst opgericht voor de gemeenschappelijke verdediging tegen de dreigende agressie van het communistische blok. Gezien dat doel en de belangrijk strategische positie van de bewuste landen kunnen wij niet instemmen met de eis dat Portugal en Griekenland worden uitgestoten. Wel zou het aanbeveling verdienen het NAVO-handvest zodanig te herschrijven dat geen ideologische eenheid van de lidstaten wordt gesuggereerd. Uitbouw van de Europese Gemeenschappen tot een politiek bondgenootschap, dat zich met militaire zaken en buitenlandse politiek zou bezig houden, is ongewenst. Daardoor zou in de hand worden gewerkt dat de grote staten Frankrijk, West-Duitsland en Engeland in feite de lakens gaan uitdelen.

De E.E.G.

Ook het toekennen van macht aan het Europese Parlement, het organiseren van directe verkiezingen van dit Parlement en Europese partijvorming zullen de macht van de grote Europese staten ongewild versterken. Veeleer moet worden aangedrongen op dusdanige wijziging van het Verdrag van Rome, dat de besluiten van de Ministerraad van de Europese Gemeenschappen, wanneer zij invloed hebben op de nationale begrotingen, afhankelijk worden gesteld van goedkeuring door de nationale parlementen.
Onze regering moet de uitbreiding van de Europese Gemeenschappen met het Verenigd Koninklijk, Ierland, Denemarken en Noorwegen krachtig blijven steunen. De economische isolering van Engeland en Scandinavië ten opzichte van de Europese Gemeenschappen is voor alle betrokkenen schadelijk.
Een Europese monetaire unie moet thans niet worden nagestreefd. De E.E.G.-landen zijn te weinig moreel en politiek verbonden om zo'n unie te laten functioneren. De vaste wisselkoersen verhogen de neiging van de E.E.G.-staten om op de zak van hun mede lid-staten te gaan teren. Ook zal de inflatie hierdoor worden bevorderd, omdat het land dat financieel en economisch het zwakste staat de toon zal aangeven. Bovendien brengt een monetaire unie het gevaar mee dat enkele kandidaat-leden van de E.E.G. zich zullen terugtrekken en alleen nog maar een losse samenwerking met de E.E.G. zullen wensen, waarvoor geen monetaire unie wordt vereist.
Het is beter dat de monetaire deskundigheid die in ons land wordt aangetroffen, zich bezig houdt met het nijpende probleem van de stabilisering van onze gul-

Het lidmaatschap van de NAVO onverkort handhaven.

den, dan met niet noodzakelijke stokpaardjes over monetaire unificatie, die de positie van het geld in de E.E.G.-landen thans meer verzwakken dan versterken. Onze regering moet de politieke druk die wordt uitgeoefend door hen die de E.E.G. willen omzetten in een Europese staat met superautoriteiten tegengaan. Daarom moet zij erop wijzen dat de constructieve kracht die van de eigen roeping van een klein land kan uitgaan, bij de ontwikkeling van de staten van Europa in het verloren mag gaan. Ook de regering van een klein land moet vrij zijn om het buitenlands beleid te regelen volgens de roeping van Hem die de overste van de Koningen der aarde wordt genoemd.

Samenwerking van de kleine Noordzee-staten

Ter bevordering van evenwichtige verhoudingen in het samenwerkende Europa is een samenwerking van de kleine Noordzee-staten: Noorwegen, Denemarken, Nederland, België en Luxemburg (o.a. ter bevordering van de taal- en cultuurbelangen van de kleinere mogendheden in Europa of voor het gezamenlijk ten uitvoer brengen van projecten in ontwikkelingslanden) van belang. In feite zou deze samenwerking kunnen gaan in de richting van een vergroting van de Benelux-unie met de Scandinavische NAVO-bondgenoten.
De regering kan dit bevorderen door:
a. rechtstreekse en regelmatig weerkerende besprekingen tussen de regeringen van deze staten, waarbij zaken van gemeenschappelijk belang aan de orde kunnen komen;
b. het sluiten van culturele verdragen tussen deze landen, die o.a. beogen het over en weer geven van faciliteiten aan journalisten uit de vijf landen, waardoor een meer rechtstreekse berichtgeving tussen de landen mogelijk is; faciliteiten voor de talenstudie en intensivering van de uitwisseling van parlementaire missies.

Aziatische brandhaarden

Als het oordeel wordt gevraagd van de Nederlandse regering inzake het conflict in het Midden-Oosten, dan dient zij daarbij rekening te houden met de zwaar bedreigde positie van de staat Israël en met het begrijpelijke wantrouwen van Israël ten opzichte van een opgelegde regeling door de Grote Vier. Terecht stelt Israël erkenning door zijn buurlanden en veilige grenzen als voorwaarden voor een vredesregeling. Steun dient te worden gegeven aan de gedachte dat aan de Palestijnse vluchtelingen een grondgebied wordt toegewezen, waarbij zij een eigen staat kunnen vormen.
Een bedenkelijk aspect van de huidige ontwikkeling in het Midden-Oosten is de voortschrijdende machtsontplooiing van de Sowjet-Unie in en om de Middellandse Zee en de Indische Oceaan. Het is daarom van het grootste belang dat de westelijke mogendheden hun posities in die gebieden krachtig handhaven.
De communistische Chinese Volksrepubliek streeft, na Tibet te hebben veroverd, naar verdere ideologische en geografische expansie in Zuidoost-Azië.

Alleen al vanwege dit agressieve optreden moet de Nederlandse regering zich afwijzend opstellen tegenover toelating van Rood-China tot de Verenigde Naties. De militaire steun die Amerika verleent aan de regeringen van Cambodja, Laos en Zuid-Vietnam tegen de communistische agressie vanuit Noord-Vietnam verdient sympathie en geen afkeuring.

Zuid-Afrika

Nederland dient Zuid-Afrika niet voor de voeten te lopen met hinderlijke kritiek op de wijze waarop dit land zijn ontzaglijk moeilijke bevolkingsvraagstukken tracht op te lossen. De regering dient zich in de Verenigde Naties uit te spreken tegen daartoe strekkende resoluties en tegen pogingen van de Verenigde Naties het bestuur van Zuid-West-Afrika over te nemen.
Nederland moet de Rhodesische regering niet erkennen, zolang de wettige soeverein, het Verenigd Koninkrijk, dit niet heeft gedaan, maar mag niet deelnemen aan internationale sancties tegen dit land, aangezien van een bedreiging van de internationale veiligheid geen sprake is.

Ontwikkelingssamenwerking

Bij de samenwerking met ontwikkelingslanden dienen Suriname en de Nederlandse Antillen als koninkrijkspartners grote voorrang te genieten. Voorts moet de regering overwegen dat de geestelijke, morele en culturele factoren in de ontwikkeling van een volk van beslissende betekenis zijn. Daarom moet samenwerking met ontwikkelingslanden samengaan met voorlichting over de betekenis van Gods universele wet voor de regering van die landen. Vandaar dat Nederlandse ontwikkelingshulp rechtstreeks moet worden verstrekt, d.w.z. zonder tussenkomst van neutrale, internationale organen. De keuze van concentratie-landen moet bepaald worden door de bereidheid van die landen tot een rechtvaardig bestuur, waarbij staten die direct bedreigd worden door het communisme extra aandacht verdienen.
Mede-financiering van particuliere hulpprojecten dient uitsluitend afhankelijk te zijn van de kwaliteit van de geboden hulp. Hierbij mag geen monopoliepositie worden verschaft aan bepaalde hulpverlenende organisaties, b.v. door instanties die behoren tot de Wereldraad van Kerken als enig kerkelijk hulpverleningsadres te erkennen. Nederland onthoude zich van steun aan projecten die propaganda voor geboortebeperking beogen.

Indonesië, de Zuid-Molukken, Nieuw-Guinea

De Nederlandse betrekkingen met Indonesië kunnen pas goed en vriendschappelijk zijn indien van beide zijden getracht wordt een oplossing te vinden voor het conflict tussen Indonesië en de republiek der Zuid-Molukken, welke recht doet aan de verlangens der Zuidmolukkers, die op de akkoorten van 1949 zijn gefundeerd. De Nederlandse regering zal elke kans moeten aangrijpen om tot bemiddeling in deze zaak te komen.
De regering dient de Zuidmolukse bevolkngsgroep in Nederland als een etnische minderheid te erkennen en zich derhalve bij de gezagsstructuur die in

deze gemeenschap bestaat aan te passen. Dit betekent o.a. dat overleg zal worden gevoerd met door de Zuidmolukkers zelf gekozen organen, waaronder de Badan Persatuan. Voorts dient de positie van de Zuidmolukkers wettelijk te worden geregeld, in die zin dat ze gelijke rechten en plichten verkrijgen als de Nederlanders, met uitzondering van het kiesrecht en de dienstplicht. Aan deze bevolkingsgroep behoort tevens enige radio- en televisiezendtijd te worden toegekend.
Anderzijds mag van de in Nederland vertoevende Zuidmolukkers worden gevraagd dat zij binnen de Nederlandse staat- en volksgemeenschap slechts met legale middelen hun doeleinden zullen nastreven.
Nederland zal zich voortdurend moeten inspannen om naar vermogen het lot van de Papoeabevolking in westelijk Nieuw-Guinea te verlichten.
Bij het geven van ontwikkelingssteun aan Indonesië zal de Nederlandse regering er nauwlettend op moeten toezien dat deze steun, voor zover voor westelijk Nieuw-Guinea bestemd, metterdaad de daar wonende bevolking ten goede komt.

6. SURINAME EN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

De verhoudingen tussen Suriname en Nederland leiden momenteel niet tot een nauwer samengaan. Wij betreuren dit, omdat een blijvend samengaan, waarbij de drie Koninkrijksdelen zich veel sterker op elkaar gaan instellen, van grote morele, politieke en sociaal-economische waarde zou zijn.
Pogingen om de staatkundige banden tussen Nederland en Suriname definitief door te snijden mogen door de Nederlandse regering niet worden aangemoedigd, daar zulks een afschuiven van haar verantwoordelijkheid zou betekenen, waarvan voor Suriname de ernstigste gevolgen — o.a. rassenstrijd — gevreesd moeten worden.
De economische afhankelijkheid van Suriname t.o.v. Nederland heeft evenwel zijn bezwaren en bevordert niet het besef van eigen verantwoordelijkheid. Snelle realisering van nieuwe ontwikkelingsplannen wordt thans vaak belemmerd door het feit dat het kabinet van de vice-minister-president, dat deze plannen economisch en technisch moet toetsen, voor de beoordeling geen eigen staf van deskundigen heeft. Een andere opzet zal hierin verandering moeten brengen.
De huidige economische afhankelijkheid van Suriname ten opzichte van Nederland is ongezond. Een beleid dat erop is gericht dit land in economisch opzicht meer op eigen benen te doen staan, kan de staatkundige band tussen Suriname en Nederland ten goede komen.
Steun moet worden verleend aan 'n snellere ontsluiting van het binnenland en aan het ontginnen van de natuurlijke rijkdommen. De Surinaamse regering zal hulp moeten worden geboden bij de stedebouwkundige vernieuwing van de hoofdstad Paramaribo en bij het afremmen van de verstedelijking van het gelijknamige district, opdat de ontvolking van de overige districten wordt tegengegaan.
De snelle bevolkingsgroei zal op een gebundeld decentralisatiepatroon kunnen

worden opgevangen op plaatsen waar potentiële ontwikkelingsmogelijkheden liggen.
De economie van de Nederlandse Antillen steunt thans te eenzijdig op de olieraffinaderij en het toerisme. Nederland zal moeten helpen bij het zoeken naar nieuwe inkomstenbronnen. Zulks o.m. door de belangstelling te prikkelen van het Nederlandse bedrijfsleven dat meermalen goede kansen in dit gebied onbenut heeft gelaten.
Bevordering van de welvaart dient gepaard te gaan met verkondiging van het zuivere Evangelie, hetgeen ook de morele en geestelijke verheffing van de bevolking ten goede zal komen. Zowel t.a.v. de Nederlandse Antillen als van Suriname ligt hier voor Nederland een ereschuld.

7. DE NEDERLANDSE CULTUUR IN DE WERELD

Nederland dient zich sterker — ook in financieel opzicht — in te spannen voor de kennis en bekendheid van de Nederlandse taal en cultuur buiten onze grenzen. Dit kan o.m. geschieden door financiële steun aan leerstoelen Neerlandistiek in het buitenland en aan oprichting van instituten. Stichting van een Nederlands instituut in Rijsel (Frans-Vlaanderen) is van groot belang voor de bewaring van de laatste resten van de Nederlandse cultuur in dat gebied. Onze cultuurpolitiek dient zich met name te richten op de landen van de Europese Gemeenschappen — o.m. omdat bij de samenwerking op Europees niveau het Nederlands maar al te gemakkelijk als tweederangstaal wordt aangemerkt naast in de praktijk „primaire" talen als Frans en Duits — en op landen als Zuid-Afrika en Indonesië, waar voor onze taal een meer dan gewone belangstelling mag worden verwacht.
Een wijziging van de spelling dient thans te worden vermeden. Dit zou sinds 1945 de derde spellingswijziging worden met als gevolg dat elke generatie haar eigen spelling zou schrijven. Dit brengt niet alleen extra kosten voor het herdrukken van boeken met zich mee, maar verzwakt ook de positie van onze taal in de E.E.G. Het internationaal verbreide Engels en Frans hebben reeds sinds eeuwen geen noemenswaardige verandering van de spelling ondergaan, terwijl voor het Duits sedert 1900 hetzelfde geldt.

8. UITGAVEBELEID

Het aanvatten van nieuwe en uitbreiden van bestaande overheidstaken dient gepaard te gaan met voortdurende aandacht voor besnoeiingen elders in de rijksuitgaven, teneinde een verdere verzwaring van de belastingdruk zoveel als mogelijk is tegen te gaan.
Wetenschappelijke doorlichting van de overheidsuitgaven verdient alle steun. De belastingdruk dient zo rechtvaardig mogelijk over alle belastingplichtigen te worden gespreid, rekening houdend met hun draagkracht. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen, dat de belastingdruk remmend werkt op de inspanning der burgers of zelfs de instandhouding van een eigen bedrijf door zelfstandige ondernemers in gevaar brengt.

Een bepaald bedrag van het inkomen van zelfstandigen dient belastingvrij te kunnen worden gereserveerd voor investeringen.
De financiële verhouding tussen het rijk enerzijds en provincies en gemeenten anderzijds dient zodanig te zijn geregeld, dat de lagere organen in staat zijn aan hun eigen verantwoordelijkheid vorm te geven. Het koppelen van rijkssubsidies aan die van lagere overheden dient te worden afgeschaft.

9. BESTRIJDING VAN HET ONRECHT DAT DOOR DE INFLATIE BESTAAT

De regering mag de waarde van het geld niet als beheersingsmiddel voor het economische en sociale leven gebruiken. Daarom dient de Bankwet van 1948 te worden gewijzigd, zodat niet langer wordt vastgesteld, dat de Nederlandse Bank de waarde van de gulden moet reguleren zoals o.a. voor 's lands welvaart het meest dienstig heet te zijn. In plaats daarvan kan worden bepaald, dat de Bank ervoor moet waken dat de geldeenheid zoveel mogelijk een objectieve vaste maat is die in een gelijkblijvende verhouding staat tot het nationale inkomen per hoofd van de bevolking.
Bij toenemende inflatie in het buitenland moet de regering het opwaarts kruipen van de wisselkoers van de gulden mogelijk maken, ook ten opzichte van het geld in de andere E.E.G.-landen indien dit noodzakelijk is. Het is onjuist dat de inflatie uit het buitenland wordt geïmporteerd als onze regering probeert de inflatie in eigen land tegen te gaan.
Zolang de regering er nog niet in kan slagen de gulden tot zo'n vaste maat te maken, moet zij in elk geval maatregelen nemen om het onrecht te keren, dat door de inflatie wordt veroorzaakt.
Daarom moet de regering in ons land, waar de ambtenarenpensioenen terecht reeds conjunctuurvast (welvaartsvast) zijn, ditzelfde bevorderen voor de particuliere pensioenen, die een welvaartsvast deel moeten zijn van het laatstverdiende loon. De regering moet dit bij voorkeur bevorderen door het uitgeven van indexleningen, d.w.z. leningen van vaste standaardguldens, die per stuk b.v. het tienduizendste deel van het jaarlijkse nationale inkomen per hoofd bedragen. De rentevergoeding, die thans 8 à 9% bedraagt, kan bij zulke leningen dalen tot b.v. 2½%.
De afwezigheid van inflatievaste, voor ieder toegankelijke spaarmiddelen is thans vaak mede een oorzaak van subsidies, die de overheid uitkeert aan kerkelijke en particuliere instellingen om hun tekorten te dekken. Heropening van de mogelijkheid voor ieder om welvaartsvaste waardebedragen te kunnen sparen is daarom een van de eerste vereisten om de vrije ontplooiing van deze instellingen zonder overheidsafhankelijkheid mogelijk te maken.
Ook de woningbouwleningen en huren moeten zoveel mogelijk in geindexeerde standaardguldens worden afgesloten en voldaan. Op deze wijze kunnen de huurprijzen van nieuwbouw dalen (waarvan de jonge gezinnen profiteren), terwijl de huurprijzen voor oudbouw zullen stijgen. Dan zal er tijdens de gehele levensduur van een woning een betere verhouding ontstaan tussen huurprijs en bouwkosten.

Regering moet onrecht tegengaan, dat door de inflatie wordt veroorzaakt.

Het zou onrealistisch zijn om aan te nemen dat de belastingen in de naaste toekomst veel zullen worden verlaagd. Maar het is wel billijk om te willen dat de belasting wordt geheven volgens rechtvaardige normen, die niet onjuist zijn geworden door de inflatie. Daarom is het in dit inflatietijdperk niet alleen nodig dat de progessieve loon- en inkomstenbelastingen automatisch worden aangepast bij de inflatie.
De regering moet bovendien de belastingtarieven zodanig herzien, dat geen belastingen worden geheven over schijninkomsten die uit verzekeringsuitkeringen of rente op obligatieleningen enz. bestaan, doch die in werkelijkheid voor een groot deel compensatie zijn van geleden inflatieverlies. Belasting moet alleen worden geheven over het deel van de uitkeringen dat er overblijft na aftrek van de inflatieverliezen, die volgens objectieve maatstaven kunnen worden vastgesteld.
Fiscale maatregelen ter regulering van de conjunctuur („wiebeltax") mogen alleen worden genomen, indien zij er toe strekken de waarde van het betaalmiddel te stabiliseren. Daarbij dient de regel in acht te worden genomen, dat geen belastingen worden geheven dan bij de wet. Maatregelen van deze aard mogen niet tot doel hebben een evenwichtverstoring die door een deel van het volk is veroorzaakt (b.v. een overspannen credietverbruik door het bedrijfsleven) op het gehele volk te verhalen.
De druk van de directe belastingen dient niet verder te worden opgeschroefd. Enige verschuiving van de directe belastingen naar de indirecte is wenselijk.

10. ECONOMISCHE ONTWIKKELING IN DIENST VAN ONZE VRIJHEID

Uitgangspunten

De regering, die het economisch leven moet sturen inzover dit de openbare zaak betreft, heeft als eerste opdracht door haar beleid te doen blijken dat alle arbeid in het economisch leven, door wie ook verricht, gebeurt in dienst van God en dat daaruit voor overheden en burgers verplichtingen voortkomen om zich aan Gods geboden te houden.
De regering mag niet de economische groei bevorderen door de steeds toenemende inflatie van huur-, spaar- en pensioengelden mogelijk te maken. Maar zij moet die groei ook niet afremmen door wijzigingen van de wetgeving, die gericht zouden zijn op beperking van het aantal geboorten. Want de groei van de bevolking is de meest gezonde stimulans voor economische groei.
Daarnaast moet de regering de uitvoering bevorderen van werken die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van ons land in vrijheid en zelfstandigheid, om daarmee onder de volken hulde te brengen aan de God der gerechtigheid.
De Nederlandse industrie moet zoveel mogelijk worden betrokken bij de materieelvoorziening voor onze civiele werken en onze militaire verdediging. Daarna moet zoveel mogelijk prioriteit worden gegeven aan de industrie in de kleine buurstaten, waarmee wij in deze tijd dienen samen te werken.
Met betrekking tot de ontwikkeling van onderscheidene streken en landsdelen pleiten we voor een beleid dat zich richt op de potentiële ontwikkelingsmogelijk-

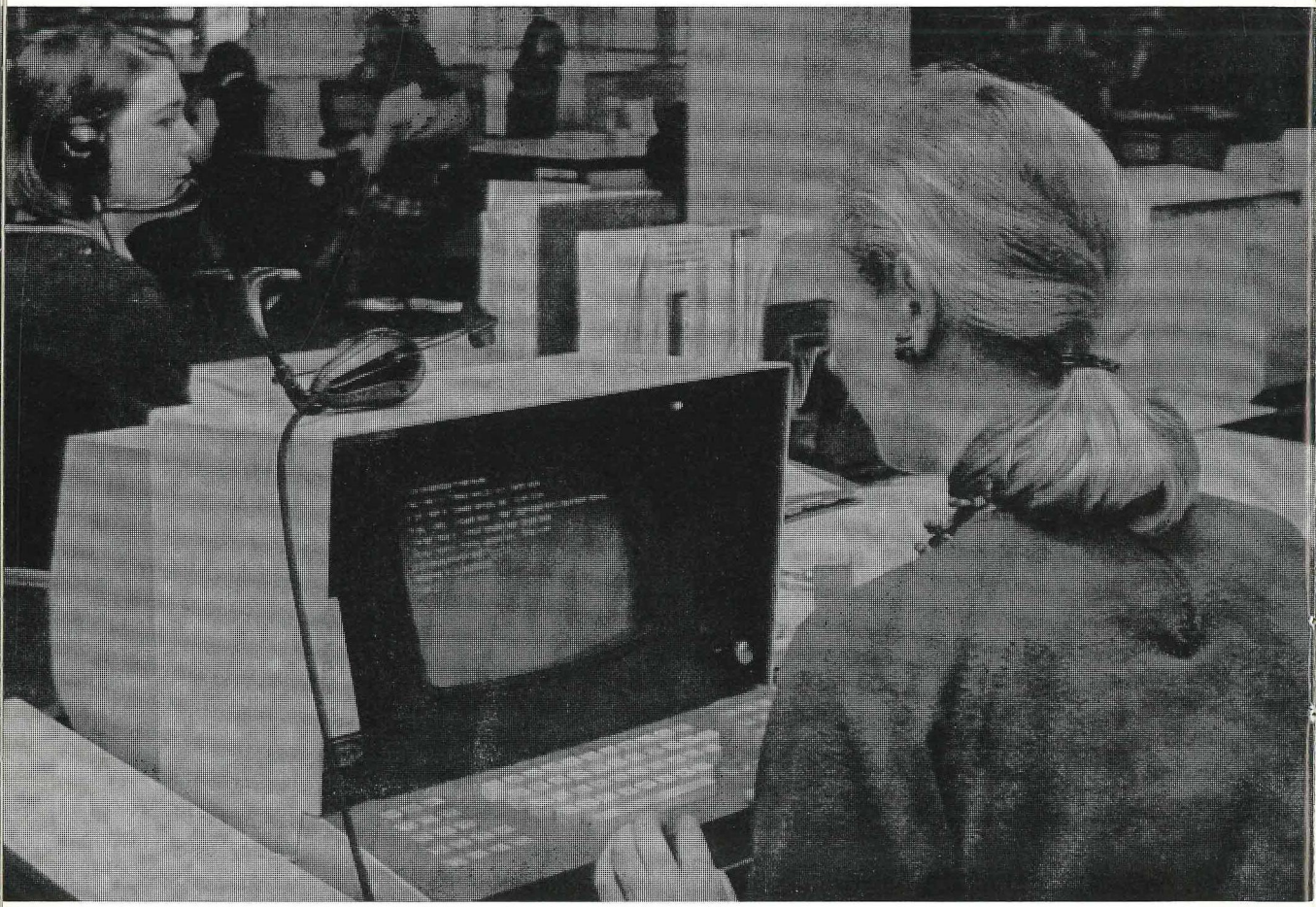

De computer is in opmars.

heden, die in elk gebied aanwezig zijn. Langs deze weg kan de ontwikkeling van de landsdelen haar plaats krijgen in nationaal kader.
Verschillen in regionale ontwikkeling mogen niet het gevolg zijn van verwaarlozing van overheidswege, door het achterwege laten van infrastructurele werken ter ontsluiting van deze gebieden of het laten voortbestaan van ernstige lacunes in de sfeer van de voorzieningen, b.v. het onderwijs.
De Nederlandse economie moet mede worden gericht op onze buitenlandse politieke doeleinden, hetgeen o.m. inhoudt dat bij voorkeur samenwerking moet worden gezocht met de andere kleine landen van Noordwest-Europa bij speurwerk e.d.

Verbetering van het leefklimaat

In ons dichtbevolkte en hoog-geindustrialiseerde land heeft de regering een omvangrijke plicht bij de instandhouding en verbetering van het leefklimaat. Daarom moet zij strenge normen vaststellen en moet er een wetgeving komen tegen de vervuiling van lucht, water en land. De regel moet daarbij zijn dat de vervuiler betaalt. Onderzocht moet echter worden, of de kosten in verband met de milieuzuiverheid in de bedrijven in ons land zwaarder drukken dan in landen met geringer bevolkingsdichtheid, als gevolg waarvan in bepaalde gevallen een ongunstige concurrentie-positie zou kunnen ontstaan. In zulke gevallen moet de overheid de mogelijkheid overwegen om ter bestrijding van zulke al te zwaar drukkende kosten subsidie te verlenen.
Samenwerking met België, Denemarken en Noorwegen (met zijn klimaats- en lange afstandsproblemen) moet worden gezocht om leefmilieu- en transportkwesties te bestuderen en om te zijner tijd samen met hen bij andere E.E.G.-staten aan te dringen op een internationale omslagregeling van de kosten van bestrijding van milieuvervuiling en extra transport.
De regering moet aanvragen van gemeenten om grotere uitkeringen ter bestrijding van de kosten voor de gereedmaking van terreinen voor openluchtrecreatie hoge prioriteit verlenen. Het is beter dat wij allen van de parken genieten dan dat slechts enkelen de zaterdag en de zondag in een tweede woning doorbrengen en zich daarbij vaak isoleren van de kerkelijke gemeente waartoe zij behoren.
Het ministerie van Verkeer en Waterstaat dient te worden uitgebreid tot een ministerie van Civiele Werken, dat zich in nauwe samenwerking met Volksgezondheid tevens met de onderhouding van het leefklimaat bezig houdt. Aan een afzonderlijk ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk is daarentegen geen behoefte, omdat de afdeling Maatschappelijk werk beter bij het ministerie van Sociale Zaken kan worden ondergebracht, terwijl de afdeling Cultuur bij het ministerie van Onderwijs en Wetenschap plaats kan vinden.

Gastarbeiders

Het beleid moet er op worden gericht dat het aantal gastarbeiders, dat hier semi-permanent werkt, geleidelijk wordt verminderd. Dit geldt in de eerste plaats,

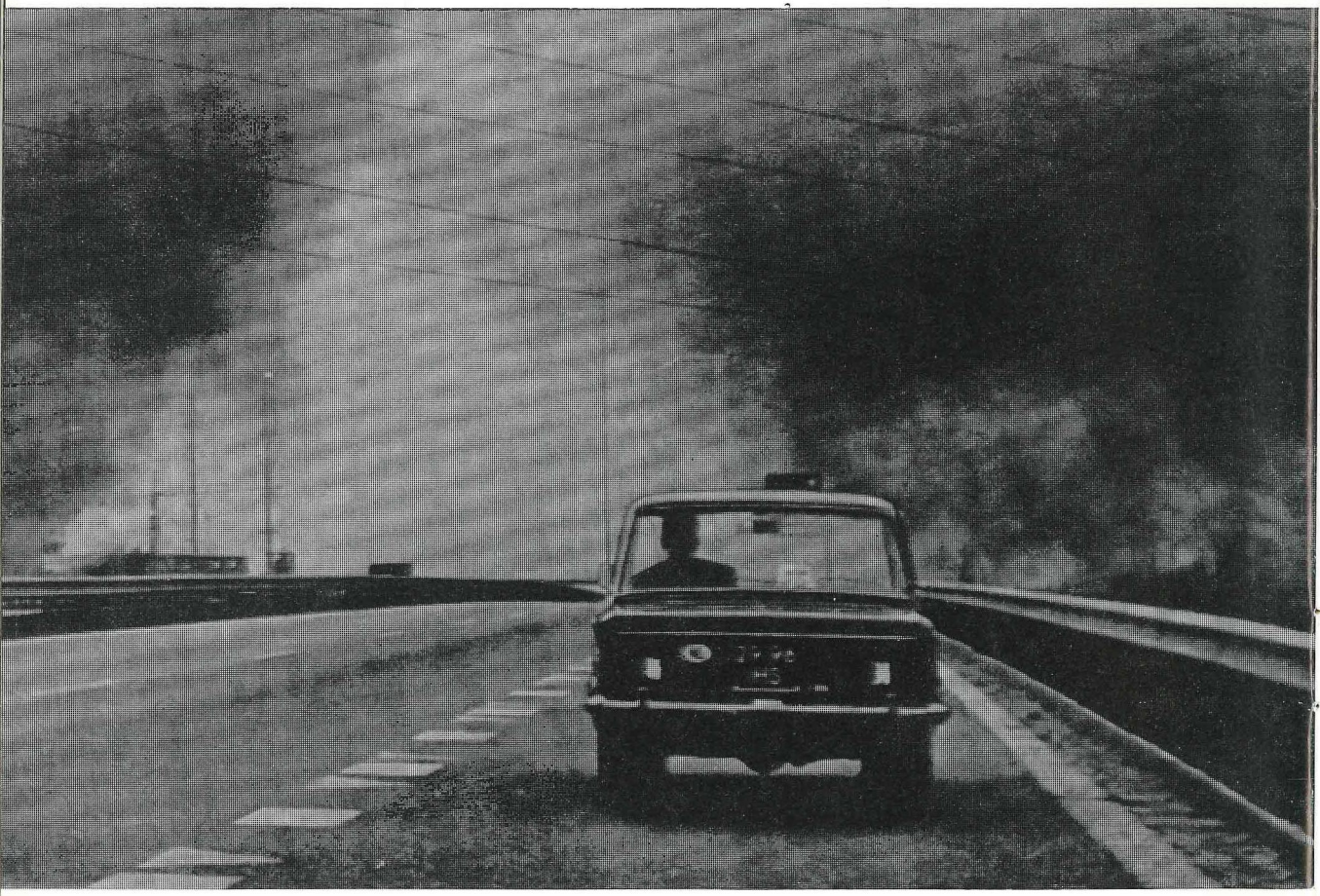

Wetgeving tegen vervuiling van lucht, water en land dringend noodzakelijk.

als het hierbij gaat om personen afkomstig uit staten, waar godsdienst en cultuurpatroon sterk verschillen van die in Nederland. Voorkomen moet worden dat hier een sociale laag wordt gevormd van gastarbeiders, die het werk verrichten dat hun Nederlandse collega's als onaangenaam of minderwaardig ervaren. De overheid moet het bedrijfsleven behulpzaam zijn als de bedrijven de problemen, die uit een tekort aan gastarbeiders volgen, willen oplossen door automatisering. Vrijwillige werkloosheid van Nederlandse arbeiders, die een werkloosheidsuitkering ontvangen, moet worden opgespoord en tegengegaan volgens regels van billijkheid.

11. HULP VOOR LANDBOUW

De moeilijkheden waarmee de landbouw thans worstelt zijn bijzonder groot. Er voltrekt zich een concentratie-, mechanisatie- en uitstotingsproces dat voor een deel zeer pijnlijke kanten heeft.
De overheid kan hier hulp bieden door doelgerichte steunmaatregelen die de gezondmaking van het bedrijf ten goede komen, door het stimuleren van een brede voorlichting en door het tijdig bevorderen van alternatieve werkgelegenheid. De infra-structuur in de landbouwgebieden zal aan deze ontwikkeling moeten worden aangepast.
Nieuwe mogelijkheden voor het gebruik van minder geschikte landbouwgronden dienen te worden bestudeerd. Gedacht kan worden aan de aanleg in dichtbevolkte streken van groenpartijen van groot formaat, ter verbetering van het leefmilieu, en aan de aanwending van minder vruchtbare grond voor een verantwoorde recreatie.
De Nederlandse regering zal in E.E.G.-verband krachtiger moeten optreden ter bescherming van onze land- en tuinbouw en tegen concurrentievervalsende maatregelen van andere E.E.G.-staten. Gedacht kan worden aan de fruitteelt, die door onaanvaardbare Franse aanplant- en protectiemaatregelen in zeer ernstige moeilijkheden verkeert.

12. SOCIALE WETGEVING

Bij de sociale wetgeving dient door de regering als richtsnoer te worden gehanteerd het uitgangspunt dat de zorg voor de verhoudingen in het maatschappelijke leven primair een taak is, die is opgedragen aan de bedrijfsgenoten zelf. De overheid heeft hierbij de opdracht om dit door middel van een sociaal beleid mogelijk te maken, waarbij de zwakken moeten worden beschermd en het groepsegoisme moet worden tegengegaan.
Het is hierbij van het allergrootste belang dat ons volk de hoge waarde van de dagelijkse arbeid weer leert zien. We werken niet om te eten, doch we ontvangen alles wat we elke dag weer genieten om — mede door ons dagelijks werk — God te dienen en zo onze opdracht, die we tot ontwikkeling van deze aarde ontvingen, te kunnen vervullen. Het is daarom de taak van de werkgevers — en ook de overheid is een grote werkgever — de mogelijkheden te bieden dat hun werknemers in staat zijn hun arbeid volgens deze roeping te zien.

In het huidige streven naar „democratisering van het bedrijfsleven" zien wij een aantasting van bevoegdheden, die in het bedrijfsleven zijn gegeven. Deze bevoegdheden zijn er vanwege de van God gegeven opdracht. Ook met betrekking tot hen die deze bevoegdheden bezitten geldt het woord van de catechismus dat „het Gode belieft ons door hun hand te regeren". Uiteraard erkennen wij dat deze bevoegdheden uit een arbeidsovereenkomst voortkomen en duidelijke grenzen bezitten.

We verwerpen de gedachte dat de bevoegdheden van de bedrijfsleiding slechts bestaan bij de gratie van de werknemers, uit welke gedachte de conclusie zou moeten worden getrokken dat aan de werknemers medezeggenschap en beslissingsrecht in de leiding van de onderneming zou moeten worden toegekend.

Grote waarde moet daarentegen worden gehecht aan een goed geregeld en gezond bedrijfsoverleg. Dit overleg binnen de ondernemingen moet dan kunnen plaatsvinden op alle niveaus. Ondernemingsraden, mits aangepast aan dit doel, kunnen hierbij zeer goede diensten bewijzen. Deze ondernemingsraden moeten daarbij echter werkelijk een vertegenwoordiging zijn van allen die in de betreffende onderneming werkzaam zijn en niet alleen van een deel van de werknemers (vaak een minderheid) dat bij bepaalde organisaties is aangesloten. Ook buiten deze ondernemingsraden moet in de diverse afdelingen van de ondernemingen bedrijfsoverleg kunnen plaatsvinden, opdat zo iedere werknemer weet, wat zijn plaats is in het geheel van de onderneming waarin hij werkzaam is en hij zich medeverantwoordelijk kan voelen en dat ook kan tonen, voor het wel en wee van deze onderneming. Een wijziging van de wet op de ondernemingsraden in deze zin dient te worden bevorderd.

De wet op de bedrijfsorganisatie dient zodanig te worden gewijzigd dat aan organisaties van bedrijfsgenoten geen publiekrechtelijke bevoegdheden meer worden verleend. Het moet onjuist worden geacht aan organen, die naar hun oorsprong geen overheid zijn, overheidstaken op te dragen. Zo nodig kan aan besluiten van privaatrechtelijke organen door de overheid een publiekrechtelijk karakter worden gegeven.

Organisaties van werknemers behoren geen wettelijk stakingsrecht te bezitten. Bij het vaststellen van de arbeidsvoorwaarden in een bedrijfstak of in een onderneming (hetgeen behoort tot de taken van de organisaties van werkgevers en werknemers) zullen vrijwel steeds óf de werknemers óf de werkgevers in een voordeelpositie verkeren. Het is dan ieders verantwoordelijkheid of hij — met inachtneming van de mindere positie van de ander — zijn wensen zal indienen, óf dat hij slechts zal eisen met voorbijzien van de mogelijkheden die de ander heeft. In dit laatste geval heeft de overheid een taak, opdat de zwakke zal worden beschermd en zo de ontwikkeling en de groei van de economie voortgang zal hebben door samenwerking tussen beide partijen. Daarentegen zou staking een middel zijn tot het uitoefenen van dwang van de ene partij over de ander, ook als deze staking wordt toegepast als z.g. uiterst middel. Een over-

heid, die haar taak verstaat, zal evenwel nimmer mogen toestaan dat de één dwingend over de ander gaat heersen. Ook indien de staking ingaat tegen misstanden, geeft de overheid bij toelating van een dergelijke staking haar van God gegeven taak uit handen.

De regering moet het verbod van staking van ambtenaren handhaven, aangezien een staking van ambtenaren tevens een opstand tegen het openbare gezag is, die grenzeloze verwarring en onzekerheid in de gehele samenleving veroorzaakt. Om dezelfde reden moeten politieke stakingen scherp worden afgekeurd, voorkomen en tegengegaan.

De loonvorming dient te geschieden door het bedrijfsleven zelf. Hier ligt duidelijk een taak, die voor verantwoordelijkheid komt voor werkgevers en werknemers, welke taak door hun organisaties kan worden gerealiseerd. Dit houdt in dat de overheid bij de loonvorming geen primaire taak toekomt. Wel heeft de overheid er zorg voor te dragen dat vrije loonvorming werkelijk mogelijk is. Een eerste voorwaarde voor deze vrije loonvorming is het tegengaan door de overheid van de inflatie. Indien dit effectief gebeurt wordt de verantwoordelijkheid van de partijen bij het overleg over de loonvorming duidelijker en wordt ook het eventuele ingrijpen door de overheid in de lonen effectiever.

Mocht namelijk blijken dat de organisaties hun verantwoordelijkheid die zij dragen voor het geheel der nationale economie, niet verstaan, dan behoort de overheid goede instrumenten te hebben met voldoende waarborgen omkleed. Zij moet daartoe in bepalingen van afzonderlijke c.a.o.'s en in het geheel van de loonontwikkeling kunnen ingrijpen, alsook controle kunnen uitoefenen op de stijging van de prijzen.

De overheid moet op het gebied van de arbeid de vrijheid van organisatie beschermen en metterdaad erkennen. Dit houdt in dat ook aan kleinere organisaties dan de vandaag „erkende", mogelijkheden moeten worden geboden hun werk te verrichten, hetgeen tevens betekent dat door de overheid de erkenning van deze organisaties dient te worden geëffectueerd. De manier om vandaag landgenoten die hun arbeidsroeping niet materialistisch zien en die daarom niet bij een dusgenaamde erkende vakbond zijn aangesloten, bij de vaststelling van arbeidsvoorwaarden te diskwalificeren, mag door de overheid niet worden gestimuleerd, noch worden vastgelegd in wettelijke bepalingen.

De uitvoering van sociale verzekeringswetten, zoals die ten behoeve van bejaarden, weduwen en wezen, zieken, alsmede de kinderbijslagverzekering, behoort in de eerste plaats tot de taken van het bedrijfsleven zelf. Daarbij moet de overheid verzekeren dat het gespaarde geld zijn waarde behoudt.

Mocht dit bedrijfsleven — zoals in het verleden meer dan éénmaal is gebeurd — zijn verantwoordelijkheid op dit punt niet verstaan, dan is de overheid geroepen de eerste-verantwoordelijken op hun roeping te wijzen en zodanige regelen te stellen, dat deze hun roeping weer leren verstaan en hun taak weer kunnen uitvoeren. Op deze wijze zal het geheel der sociale voorzieningen overzichtelijk

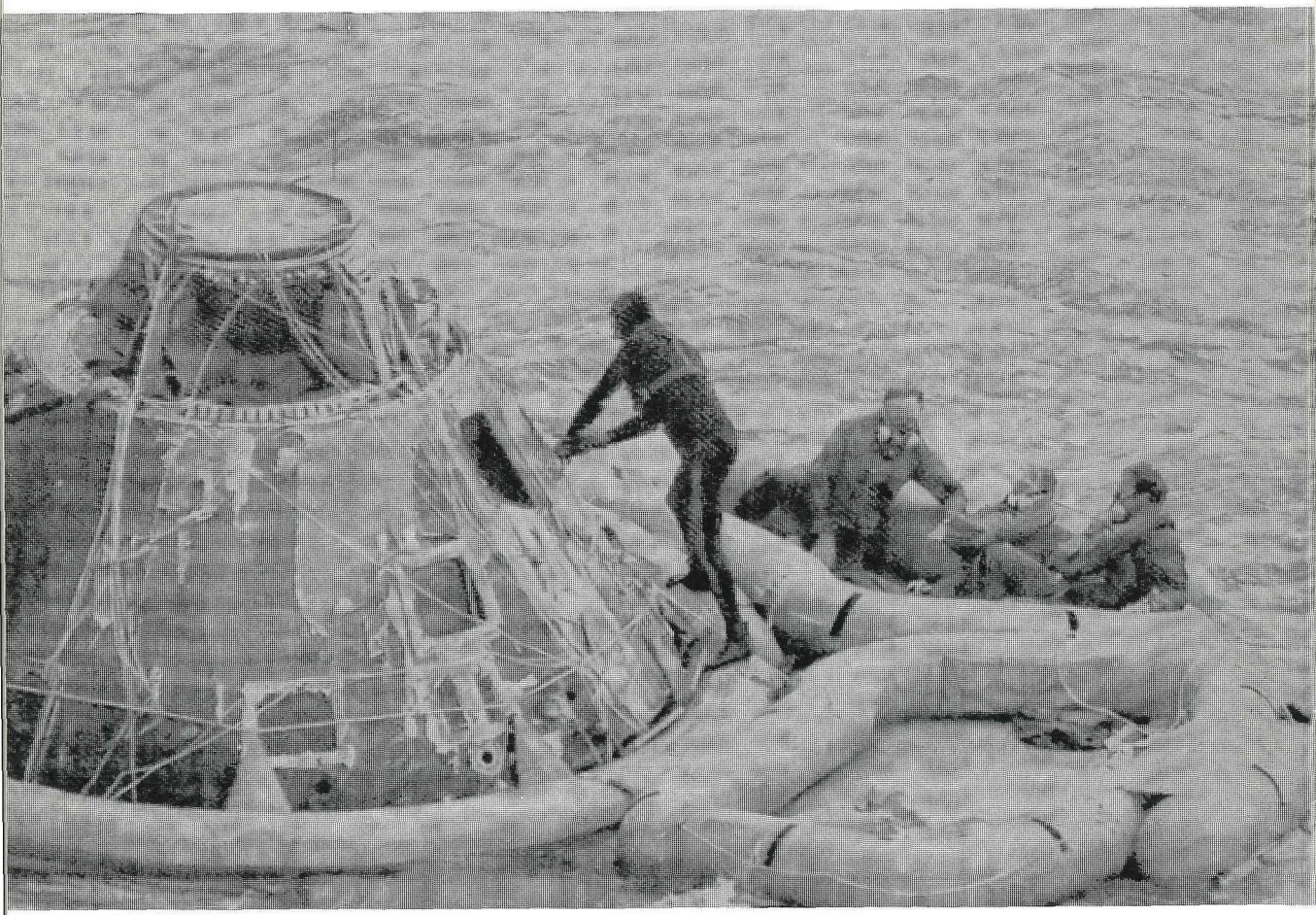

De tijd waarin wij leven: imponerende, technische prestaties . . . .

kunnen blijven. Bij de herziening en vereenvoudiging van de sociale wetgeving — een noodzakelijke zaak — zal van deze grondregels uitgegaan moeten worden. Hierdoor zal een verdere uitbreiding van het stelsel van volksverzekeringen kunnen worden voorkomen en zullen deze verzekeringen geleidelijk aan kunnen worden vervangen door regelingen, die meer zijn gericht op hen, die economisch het zwakste staan.

13. ONDERWIJS EN WETENSCHAP IN OVEREENSTEMMING MET IEDERS ROEPING IN DE SAMENLEVING

De overheid moet onverkort de roeping van de ouders erkennen om het nog onvolwassen kind zelf te doen onderwijzen.
De overheid moet dit geven van onderwijs vanwege de ouders ook financieel mogelijk maken. Zij dient dit onderwijs te bekostigen zodat het schoolgaan en de studie van kinderen en jongeren geen zware lasten voor kinderrijke ouders meebrengen, terwijl dit onderwijs de toekomstige maatschappij ten goede komt. Een betaling van schoolgeld en van een deel der studiekosten, telkens naar draagkracht, is hiermee niet in strijd.
De overheid moet de waarde garanderen van verklaringen of diploma's, die na het volgen van door haar erkend onderwijs worden afgegeven.
Daarom heeft de overheid het recht toe te zien of het door haar erkende niet-openbare onderwijs voldoet aan wettelijke voorschriften, die de waarde van af te geven verklaringen en diploma's alsmede het economisch beheer van subsidiegelden betreffen. Maar voor het overige moet de overheid terughoudendheid in acht nemen bij de begeleiding van het niet-openbare onderwijs.
De stichting van scholen van bijzonder basisonderwijs moet blijvend worden geregeld door objectieve maatstaven van de wet.
Het onderwijs dat de overheid als aanvulling van het niet-openbare onderwijs doet geven, mag niet in strijd zijn met de grondwettelijke vrijheid van godsdienstig belijden. Het moet plaats vinden in eerbiediging van de Bijbel en in overeenstemming met de hoge roeping die H.M. de Koningin bezit.
Als de overheid op het gebied van het wetenschappelijke en tertiaire onderwijs niet over mogelijkheden beschikt om aan deze norm te voldoen, dient zij in elk geval de particuliere instellingen voor wetenschappelijk en tertiair onderwijs te bekostigen die wel aan deze eis voldoen.
De overheid moet geen kerkelijk onderwijs subsidiëren. De rijksuitkering aan theologische hogescholen en vergelijkbare instellingen dient te worden beperkt tot een bedrag evenredig met het percentage afgestudeerden dat bij het verlaten van de hogeschool geen kerkelijk ambt gaat vervullen.
Bij de wetgeving voor het openbare onderwijs, en dus ook voor het basisonderwijs, moet de overheid het doel van het onderwijs voor ogen houden, n.l. dat dit de leerlingen en studerenden op zo doelmatig mogelijke wijze kennis, karaktereigenschappen, wijsheid, denkvermogen en vaardigheid bijbrengt, die zij in de samenleving in dienst van God kunnen gebruiken. Hierbij staat niet de leerling of studerende centraal, maar zijn roeping.

Daarvoor is nodig dat de leerlingen en studerenden niet alleen taken krijgen, die zij graag doen en waarvoor zij bijzondere aanleg hebben. Daarnaast moeten zij de moeiten leren kennen van het verrichten van noodzakelijke taken, die zij moeilijker aan kunnen en waarvoor zij vaak ook minder belangstelling hebben. Volharding, zelfkennis en gezonde nederigheid worden hierdoor geleerd. Differentiatie naar aanleg is bij het onderwijs noodzakelijk, maar mag niet leiden tot een over-differentiatie die de leerling tot een keuze kan dringen waarvan hij de gevolgen niet kan overzien.

Ook moet worden erkend dat onderwijzers, leraren en hoogleraren over meer kennis en ervaring beschikken dan de leerlingen en studenten, en dat het tot het ambt van de eerstgenoemden behoort om de leerlingen en studenten te helpen hun doel bij het volgen van onderwijs te bereiken. Op grond daarvan hebben de leermeesters gezagsbevoegdheden over ieder die onder hun leiding komt leren of studeren. De erkenning van die gezagsbevoegdheden is voorwaarde voor de deugdelijkheid van het onderwijs. Mede daarom dient het wettelijk verbod van anti-autoritair onderwijs (als neergelegd in art. 10 van de Lager Onderwijswet) nageleefd en gehandhaafd te worden. Naast erkenning van deze gezagsbevoegdheden moeten er voor alle instellingen van onderwijs — ook van wetenschappelijk onderwijs — instanties zijn waar studenten, leerlingen en ouders in beroep kunnen gaan.

Verder mag in een land met een oude cultuur als het onze, waar veel zaken een grote mate van bruikbaarheid hebben bewezen, geen isolering van vorige generaties plaatsvinden. De ervaring van het voorgeslacht moet bij het onderwijs worden gebruikt. Daarom moet de steeds weer noodzakelijke vernieuwing van leerstof geschieden door inplanting in en besnoeiing van reeds bestaande schema's, en niet door er telkens naar te streven van voren af aan geheel nieuwe schema's te ontwerpen. D.w.z. dat het nodig is dat onderwijsvernieuwing verloopt volgens liinen van evolutie en niet van revolutie.

Ten slotte moet een nationale begrenzing van kosten voor het onderwijs in al zijn geledingen als een realistische en noodzakelijke aangelegenheid worden gezien. Het is een droombeeld dat voor elk klein groepje leerlingen een eigen leermeester en een eigen leerschema beschikbaar kan zijn. Erkend moet worden dat met het oog op de kosten aan een zekere rationele indeling van schooltypen, klassen, groepen en leer- en studieperioden niet kan worden ontkomen. Bovendien moet het onderwijs in groepsverband mede dienstbaar worden gemaakt aan de bevordering van saamhorigheid.

Het zijn deze beginselen, waaraan de voorstellen voor verdere vernieuwing van het onderwijs, die in de komende jaren worden uitgewerkt, moeten worden getoetst.

Een meer geleidelijke overgang van kleuter- naar basisonderwijs is gewenst. Aan scholengemeenschappen voor kleuter- en basisonderwijs dient aandacht te worden geschonken.

Deze organisatievorm moet echter niet dwingend worden voorgeschreven. In het algemeen dienen ook kleine categorale scholen een plaats in ons onderwijsbestel te bezitten. Vorming van zo grote scholen dat de schoolleiding de leerlingen niet meer kent, moet worden vermeden.
Het streven om kinderen uit alle milieus dezelfde gelegenheid te bieden tot het volgen van allerlei vormen van voortgezet onderwijs, verdient alle medewerking.
Het onderwijs moet degelijke kennis van onze moedertaal en van onze vaderlandse geschiedenis bijbrengen, terwijl eerbied moet worden geleerd voor onze nationale symbolen.
Voor lessen in sexuele opvoeding dient de overheid geen uren beschikbaar te stellen, aangezien deze taak aan de ouders toekomt.
De bijzondere scholen dienen grotere vrijheid te krijgen bij de vaststelling van de urentabel. B.v. de positie waarin bij het voortgezet onderwijs het vak „godsdienstonderwijs" als gevolg van de huidige wetgeving verkeert, verdraagt zich noch met de vrijheid van godsdienst noch met die van onderwijs.
Nu de toeloop naar de instellingen voor wetenschappelijk onderwijs een steeds groter omvang krijgt, moet de regering bevorderen dat de daarvoor in aanmerking komende academies en instellingen voor hoger beroepsonderwijs worden hervormd, zodat deze in een organisatorische filiaalbinding met universiteiten en hogescholen komen te staan. De eerste studiejaren voor wetenschappelijk en hoger beroepsonderwijs moeten zowel aan de universiteiten als aan de landelijk gespreide academies voor hoger beroepsonderwijs kunnen plaatsvinden. Na het doorlopen van deze eerste studiejaren moeten zowel vrije keuze als het voldoen aan selectienormen beslissen over de vraag of verdere studie zal plaats vinden volgens een korte beroepsgerichte opleiding, of voor een langere studie, die meer is gericht op de beoefening van wetenschap en onderzoek en die uitsluitend aan de universiteiten of hogescholen kan plaatsvinden. Bij normale studiegang moet uitstel van dienstplichtsvervulling mogelijk zijn tot na de beeindiging van de gehele studie.
Bij het studietoelagebeleid dient de band tussen prestatie en uitkering zorgvuldig te worden gehandhaafd. De tijd die tussen de eerste inschrijving en het afstuderen van de student of studente ligt, moet aan een grens gebonden zijn, bij overschrijding waarvan een studie op kosten van de algemene kas niet langer wordt toegestaan. De gedachte van een studieloon moet worden afgewezen.
De Raad van advies voor het wetenschapsbeleid moet behalve een adviserende ook een coördinerende taak krijgen. Deze Raad dient een advies op te stellen voor een of meer vijfjarenplannen voor wetenschappelijk onderzoek, die via de parlementaire weg kunnen worden beoordeeld.

14. KUNST

Het subsidiebeleid ten aanzien van kunst en cultuur moet erop gericht zijn, dat de burgers de kostprijs van hun kunstgenot zelf betalen. De gelden die de overheid in deze sector besteedt, dienen zoveel mogelijk de gehele bevolking ten

De verkeersonveiligheid - waar mogelijk - bestrijden.

goede te komen, zodat muziekscholen een hogere prioriteit krijgen dan b.v. experimentele muziekuitvoeringen.
De kunstbeoefening als beroep moet zoveel mogelijk op economische basis worden geschoeid. De overheid mag daaraan wel steun verlenen door een gericht aankoop- en opdrachtenbeleid, maar mag niet zover gaan dat zij zich garant stelt voor het levensonderhoud van kunstenaars.
De overheid dient zich te onthouden van elke vorm van stimulering, subsidiëring en bekroning van kunstuitingen, die de zedelijke normen van Gods universele wet vertreden. Het mag niet meer voorkomen, dat een rechter een schilderij niet aanstotelijk voor de eerbaarheid kan verklaren, omdat een vergelijkbaar schilderij van dezelfde kunstenaar door de overheid is aangekocht.

15. VOLKSGEZONDHEID

De controle op de verkoop van sterk werkende medicijnen zoals peppillen en pijnstillende middelen dient te worden verbeterd. Onderzocht moet worden of het aantal soorten medicijnen dat slechts onder verantwoordelijkheid van de arts mag worden verstrekt, uitbreiding behoeft.
Het is niet aanvaardbaar dat de bevolking van overheidswege wordt gedwongen gefluorideerd water te drinken.
Over de voor- en nadelen van fluortoevoeging bestaat in medische kringen nog allerminst eenstemmigheid. In deze omstandigheden is het temeer ontoelaatbaar dat de overheid „de watertoren als medicijnfles gaat gebruiken". Iedere burger kan desgewenst fluor innemen in tabletvorm. Niemand heeft echter het recht de gehele bevolking deze „medicijn" op te dringen.
De regering dient maatregelen te nemen om het aantal ingezetenen, dat zijn medische verzorging persoonlijk heeft gewaarborgd door een ziektekostenverzekering, geleidelijk uit te breiden.
Daartoe moet gedurende een overgangsperiode de welstandsgrens geleidelijk worden verlaagd, zodat steeds meer ingezetenen de voorzieningen via het ziekenfonds kunnen vervangen door particuliere ziektekostenverzekeringen, waarbij werkgever en overheid kunnen bijdragen in de premiebetaling. Hierdoor ontstaat een verbetering van de relatie arts-patiënt, terwijl ook de persoonlijke verantwoordelijkheid bij de gezondheidszorg beter tot haar recht komt.
De hulp van de mens aan het dier dient te worden bevorderd door de gemeenten te verplichten voldoende personeel in te schakelen om zwerfdieren bij asiels af te leveren.
De regering dient voldoende gelden beschikbaar te stellen voor de bouw van gymnastieklokalen, zwembaden en sportaccomodaties. Nu ook de fiets meer en meer plaats maakt voor het gemotoriseerde voertuig is de stimulering van de persoonlijke sportbeoefening extra noodzakelijk voor de volksgezondheid. Subsidiëring van beroepssport ligt echter niet op de weg van de overheid en moet zoveel mogelijk worden tegengegaan.
De overheid dient de verlegging van sportmanifestaties van de zondag naar de zaterdag krachtig te bevorderen.

Het eigen-woningbezit dient met kracht te worden bevorderd.

16. VERKEER EN VERVOER

De volgorde van aanleg van wegen van het Rijkswegenplan-1968 moet bijdragen aan een betere regionale ontwikkeling en een evenwichtiger bevolkingsspreiding. Veel nadruk moet daarbij vallen op nieuwe wegen die de „randprovincies" onderling beter zullen verbinden. De voortschrijdende aanleg vanuit één, meestal in het westen gelegen, startpunt dient te worden gecompleteerd met gelijktijdige uitvoering van andere delen van deze verbinding. Prioriteit moet daarbij worden gegeven aan die gedeelten die de onveiligste en drukste delen van bestaande verbindingen kunnen vervangen.
Er dient meer inzicht te komen in de financiële uitvoerbaarheid van de wegenplannen van het Rijk en van de provincies.
In voldoende mate moet worden voorzien in particuliere en openbare parkeergelegenheden.
Daarna dient voor het stallen van voertuigen op openbare wegen (langparkeren) een parkeerbelasting te worden ingevoerd, op langere termijn gevolgd door een verbod tot langparkeren. De openbare wegen kunnen hierdoor hun oorspronkelijke functie als verkeersweg terugkrijgen.
Aan een goed functionerend openbaar vervoer zowel in steden als over het gehele land, met inbegrip van het streekvervoer, dient grote waarde te worden gehecht.
Getracht moet worden de slechte verbindingen tussen ons land en de meest nabije gebieden van Scandinavië te verbeteren. Daartoe moet de overheid in overleg treden met de Deense regering om te onderzoeken of instelling van een internationaal autovervoer met goedkope tarieven tussen Noord-Nederland (Delfzijl) en het vasteland van Zuidwest-Denemarken mogelijk is.
Het zeehavengebied in ons land moet meer dan tot nu toe nationaal worden gevoerd.
De regering moet onderzoeken welke uitbreidingen van bestaande zeehavens in de komende tientallen jaren voor een goede ontwikkeling van ons land noodzakelijk zijn. Op grond van uitkomsten van deze onderzoekingen moeten beslissingen voor de noodzakelijke uitbreidingen worden genomen, waarbij met de eisen van een goede ruimtelijke ordening rekening moet worden gehouden. Hierbij moet dan tevens worden aangegeven op welke wijze de gelden voor de nodige investeringen beschikbaar kunnen komen. Bij dit alles zal een selectief beleid van uitgifte van de beschikbare gronden moeten worden gevoerd.

17. WONINGBOUW, RUIMTELIJKE ORDENING, NATUURBESCHERMING

Het beleid van de regering dient er op gericht te zijn dat voor alle lagen van de bevolking passende huisvesting mogelijk is.
Zolang er voor de minst draagkrachtigen onder ons volk geen voldoende goedkope woningen beschikbaar zijn kan een individuele huursubsidie uitkomst geven.
Het eigen-woningbezit dient met kracht te worden bevorderd, zodat de spaarzin van ons volk wordt aangewakkerd en het verantwoordelijkheidsbesef toeneemt.
Het is in het belang van de volkshuisvesting indien de woningbouw zonder over-

heidssubsidies rendabel wordt. Daardoor dienen de verbruiksgewoonten van ons volk geleidelijk gewijzigd te worden ten gunste van de volkshuisvesting. Het aantal jaarlijks te bouwen woningwet-woningen dient te worden teruggebracht tot geringere proporties. De hierdoor vrijkomende gelden kunnen worden aangewend voor een krachtige aanpak van de krotopruiming en de stadssanering. O.a. door voortgaande liberalisering van de huren moet worden bevorderd dat de huurprijzen van nieuwe en oude woningen op korte termijn met elkaar in harmonie worden gebracht.
Er is een algemeen onbehagen over de steriele en vaak monotone stadsuitbreidingen. Met de woonwensen van de bevolking is tot nu toe nauwelijks rekening gehouden. Het zeer hoge aantal woningen in hoogbouw belemmert een vrije keus, terwijl het vaak gehoorde argument dat hoogbouw aanmerkelijk grondbesparend werkt in de praktijk niet opgaat. Er moet meer differentiatie in woonvormen komen, zodat voor de bevolking vrijheid van keuze mogelijk wordt.
In de komende tientallen jaren moet veel aandacht worden gegeven aan krotopruiming. Het wonen in verpauperde wijken werkt de demoralisering in de hand. De regering zal meer faciliteiten moeten geven om de krotopruiming effectief en op grote schaal te doen plaats vinden. Ook de bouw van meer bejaardenwoningen moet worden bevorderd.
De enorme verstedelijking brengt gevaren mee voor een gezond leefmilieu en gaat ten koste van de ontwikkeling van het gehele land. Voorkomen moet worden dat het groene hart van Holland dicht groeit, terwijl andere delen van het land ontvolken.
De overheid dient aan een evenwichtige spreiding van werkgelegenheid, woonmogelijkheden, recreatie- en natuurgebieden veel aandacht te schenken. Wij achten het onjuist, terwille van economisch voordeel op korte termijn voorrang te geven aan projecten die op langere termijn het gehele milieu van wonen en werken in ernstige mate schaden.
Tevens is het de roeping van de overheid bestaande natuurgebieden te beschermen en nieuwe aan te leggen. Dat is niet alleen in het belang van de huidige bevolking maar nog meer in dat van de komende generaties.

WAAR HET OM GAAT

Voor de verwezenlijking van het geschetste program willen wij ijveren met alle kracht die in ons is. En wij zeggen tot alle goedwillende Nederlanders: steunt ons in deze strijd!
U moogt het weten: wij zijn deze worsteling niet begonnen om partij- of groepsbelangetjes. Het gaat om veel grotere dingen: Wij vechten om de ziel van ons volk, om het behoud van een natie die in het verleden onder Gods zegen tot schitterende prestaties in staat bleek, maar die nu in materialisme en revolutionaire bandeloosheid dreigt weg te zinken. Dit volk in al zijn schakeringen is ons lief. Wij willen niet dat het zijn ondergang tegemoet gaat, maar dat het zal leven voor Gods aangezicht, zijn arbeidsroeping zal vervullen en de Naam van de Almachtige zal groot maken. Dan zal het welvaart bezitten, want de hand van de vlijtige zal gezegend worden. Maar wat veel belangrijker is: het zal gelukkig zijn, terwijl het nu steeds gelukkiger dreigt te worden.
De grote politieke partijen in Nederland blijken in de praktijk alle te kiezen voor een neutralistisch en humanistisch staatsbeleid en voor verschuivende normen op elk gebied. Daarmee is de natie in het drijfzand terecht gekomen. De fatale gevolgen openbaren zich in toenemende mate.
Wij kiezen voor de onwrikbare norm van Gods universele wet en voor de vaste rotsgrond van de Bijbel.

UITGAVE GEREFORMEERD POLITIEK VERBOND ORANJELAAN 97 DORDRECHT